

Levensbericht

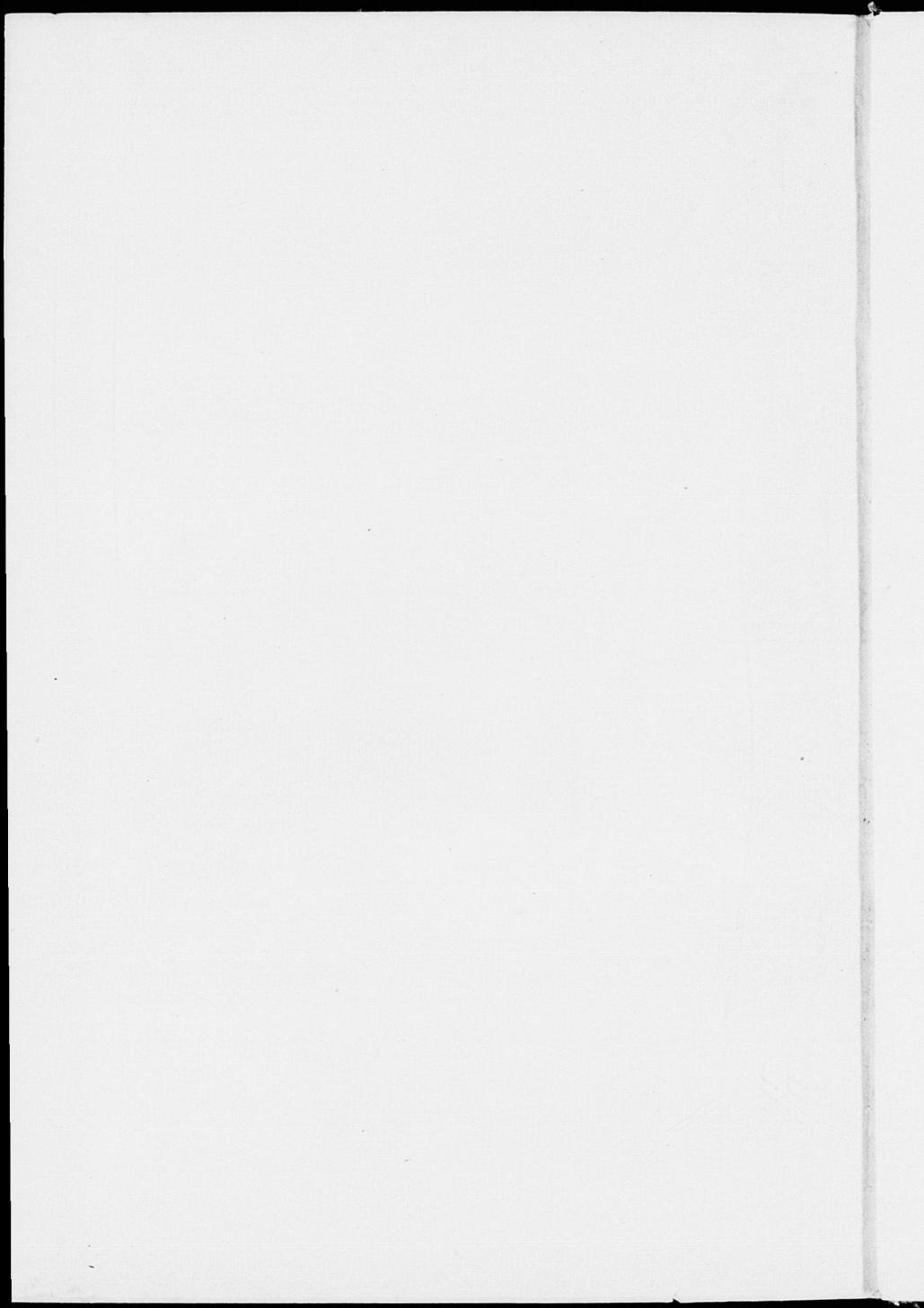
van

J. G. Heldring.

ASYL STEENBEEK.

Negenentwintigste Verslag

1875/76.

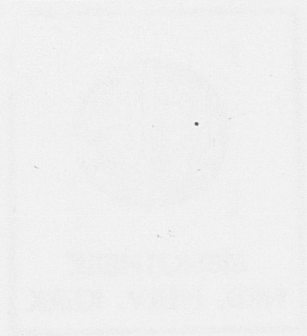

BIBLIOTHEEK
NED. HERV. KERK

S. A.

44 D 41

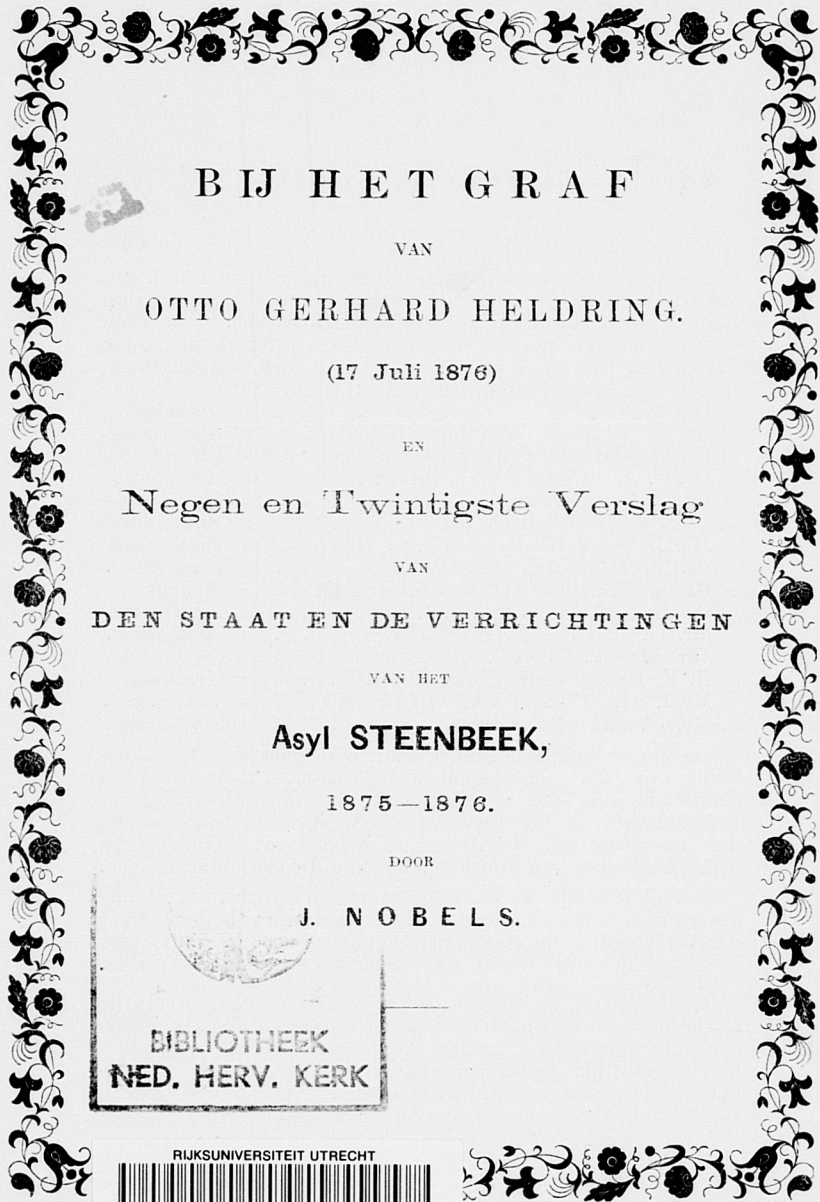
B
IV
N
3

BIBLIOTHEEK
NED. HERV. KERK

NAA 44041

BIJ HET GRAF
 VAN
 OTTO GERHARD HELDRING.
 (17 Juli 1876)
 EN
 Negen en Twintigste Verslag
 VAN
 DEN STAAT EN DE VERRICHTINGEN
 VAN HET
 Asyl STEENBEEK,
 1875—1876.
 DOOR
 J. NOBELS.

BIBLIOTHEEK
 NED. HERV. KERK

RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT

0608 2899

HET ASYL STEENBEEK

TE

ZETTEN BIJ HEMMEN, IN GELDERLAND.

Het doel dezer instelling is: opbeuring en terechtbrenging van boetvaardige gevallene vrouwen, die geheel vrijwillig zich ter opneming aanbieden, of door anderen worden aanbevolen.

Men kan zich daartoe aanmelden, hetzij bij **Mejuffrouw P. VouÛte**, Directrice van en wonende in het Gesticht, hetzij bij een der Bestuurderen, zijnde de Heeren:

Dr. N. BEETS	te Utrecht.
Mr. M. BICHON VAN IJSSELMONDE	» IJsselmonde.
Ds. M. COHEN STUART. (<i>Honorair</i>)	» Utrecht.
Mr. J. J. TEDING VAN BERKHOUT.	» Amsterdam.
Dr. J. I. DOEDES.	» Utrecht.
C. P. VAN EEGHEN	» Amsterdam.
JOSUA VAN EIK.	» Amsterdam.
Ds. P. VAN DER GOOT, Pz.	» Amsterdam.
BARON VAN LIJNDEN VAN HEMMEN.	» Hemmen.
Ds. L. C. LENTZ.	» Amsterdam.
Mr. G. H. DE MAREZ OIJENS.	» Amsterdam.
Jhr. Mr. W. ROËLL.	
R. F. BARON VAN VERSCHUER	» Arnhem.
Mr. J. MESSCHERT VAN VOLLENHOVEN	» Amsterdam.
en Mr. J ^o . DE VRIES, Jszn.	» Amsterdam.

Zoo ver de ruimte strekt, geschiedt de plaatsing tegen betaling van *f* 25.— entréegeld, welke som moet voldaan worden gedurende den loop van het eerste jaar van het verblijf der Bestedelingen in het Asyl, en *f* 2.— 's weeks kostgeld, elke drie maanden aan de Directrice te voldoen; hieronder zijn begrepen kosten van Kleeding, Voeding, Geneesmiddelen, enz.

Zoo veel mogelijk wordt de gelegenheid gezocht, om de opgenomenen aan een eigen eerlijk bestaan te helpen; maar daartoe vooral is de algemeene deelneming noodig. Bij het verlaten van het Asyl wordt voor de noodige kleederen gezorgd.

De Directrice en Bestuurderen verklaren zich bereid alle inlichtingen te geven, die verlangd mochten worden, en noodigen alle Christenen in Nederland ten dringendste uit, door hunne geldelijke bijdragen, maar vooral door hunne persoonlijke medewerking, een doel te bevorderen, dat tot heden in ruime mate Gods zegen ondervinden mocht.

October 1876.

Om te doen gedenken.

Job. XVI: 4.

In het groote ziekenhuis der zondige kinderen des stofs wandelen vriendelijke gestalten rond, aan wier tegenwoordigheid men zoo zeer gewend is, dat men zich onmogelijk kan voorstellen ze eenmaal te moeten missen. Bij de menigvuldigheid der hopelooze gevallen is de gedachte aan hun vindingrijken raad zulk een verkwikking en zulk een sterkende kracht, dat het onmogelijke ons zelfs mogelijk toeschijnt. Zij dragen en steunen met een gemakkelijheid en een opgeruimdheid, die onze draagkracht schijnt te verdubbelen en onze harten stemt tot blijmoedigheid te midden van alles wat ons nederdrukt en ons ontmoedigt. In zulk een verhouding is het geen wonder, dat men aan hun broosheid en vergankelijkheid niet gelooven kan, al is men ook van alle zijden van het vergankelijke en wegstervende omringd. Zoo kunnen liefhebbende kinderen aan het aan-

staande verscheiden van geliefde ouders niet gelooven, om de onmisbaarheid en de verkwikking van hun aanzijn. Zoo konden de discipelen des Heeren het heengaan in den dood van hun dierbaren Meester niet gelooven, omdat zij het onbewust gevoelden, dat Hij het leven en de onverderfelijkheid had aan het licht gebracht. Zijn zacht vermaan zelfs was voor hen onmisbaar, omdat het hun hart staalde met nieuwen moed, en hen bezielde met een nieuwe hoop des levens. Die verklaarbare en verkwikkelijke zelfmisleiding bij een dreigend gemis is het gevolg van de uitstralende bezieling, waaraan wij in het gevoel onzer minderheid behoefte gevoelen, als wij geroepen worden om anderen te raden en te steunen. Ook zijn deze vriendelijke gestalten onder de menschen niet al te overvloedig, en in tijden en op plaatsen, waar hun tegenwoordigheid onmisbaar is, verwekt de enkele gedachte aan hun blijvende afwezigheid zulk een ontsteltenis en zulk een schrik, dat wij ze liefst ontkennen en gaarne ons ontveinzen.

En toch, bij al de volkomenheid, die onze liefde bij hen vindt, of zelfs hun toedicht, eenmaal komt de dag, dat we het ervaren moeten, dat alle dingen onder de zonden stempel der vergankelijkheid dragen, en niet zelden ontvallen zij ons, als we ons op den slag het minst hadden voorbereid. Nooit voelen wij wellicht dieper en smartelijker de ijdelheid en bewegelijkheid van alle vergankelijke dingen, en niet zelden schijnt het ons toe, of alle kracht in ons is verlamd en alle hoop in ons is gedood. Maar weldra blijkt het ons, dat de verschijning dier gestalten niet ijdel en ledig is geweest. Alleen het bewegelijke en zichtbare is wedergekeerd tot het stof, waaruit het genomen was, maar hun werk, een werk dat niet

ijdel is, is onder ons gebleven. De liefde en de kracht, waarmede zij zijn opgetreden, spreken luide uit hetgeen zij hebben gewrocht, die liefde en die kracht zijn onbewust in ons overgegaan, om wel als mindere, maar toch zelfstandige kracht in ons zich te openbaren, te spreken en te handelen. Zij verschijnen nu voor ons in een nieuw, verheerlijkt licht, dat onze aanschouwing verheldert, onzen moed verlevendigt en onze jeugd vernieuwt als eens arends. Het is die onuitsprekelijk groote, nawerkende kracht van onzen éénigen Meester, die in zijn discipelen is overgegaan als het sterfelijke in Hem de onverderfelijke had aangedaan; en als de vrucht der liefde tot de menschen. Gods Geest op aarde nederdaalde, om menschenharten op te zoeken, die eenvoudig genoeg zijn om woning bij hen te maken. Het is die Heilige Geest van God, die zulke gestalten vindt, ze toebereidt en ze aangordt om het werk des Meesters op aarde te doen.

Dat werk is het zoeken van wat verloren is, om het terug te brengen tot den God der liefde, die alle dingen goed heeft gemaakt, en die, alle eeuwen door, gedachten des vredes heeft gehad over de verloren wereld der zonde. Zalig is de man, die in zijn leven zulk een roeping heeft gevoeld en zulk een roeping heeft vervuld. Het werk van dien man alleen zal niet ijdel bevonden worden. Beproefd door het vuur op het fundament Jezus Christus, zal het blijken goud en zilver te zijn, dat er gelouterd uit te voorschijn komt, geschikt ter voltooiing van het groote Godsgebouw, dat in de tijden der eeuwen wordt toebereid tot heerlijkheid des Vaders, die in de hemelen woont.

Alle menschenwerk wordt aan die vuurproef onderworpen, en alle hout, hooi en stoppelen zullen tot asch

verbranden, doch van het edel metaal worden alleen de onreine bestanddeelen verteerd, en het werk des Heeren, in ons en door ons gewrocht, komt tot heerlijkheid en kracht.

En als wij staan aan de groeve van den man, wiens geheele leven is gewijd geweest aan den dienst van Gods huis, wiens afwezigheid zoo moeielijk door ons kan worden gedacht, doorkruisen ons hoofd en ons hart allerlei vragen en allerlei zorgen, die alleen door de herinnering aan zijn leven een oplossing en een vervulling schijnen te kunnen vinden.

Otto Gerhard Heldring, de man van algemeene bekendheid, die door allen zonder onderscheid van stand of belijdenis werd gezocht, en die allen met zijn raad en zijn hulp wist te dienen, die geen enkele verlegene, radelooze of boetvaardige heeft weggezonden, hij is thans zijn rust, zijn welverdiende rust ingegaan, en laat ons in het groote ziekenhuis alleen. Hij was de man van groote gevatheid, en zeer zelden tastte hij mis in de keus zijner middelen. En die middelen had hij weten op te sporen op zijn langen weg van hulpvaardigheid, met een éenige geschiktheid om zich die middelen blijvend te verzekeren. Hij zat vóór in den raad der ouden, en bestuurde den gang der onbesuise jongelingschap, en zonder groot geleerde te zijn, op welken titel zijn nederigheid althans nooit aanspraak maakte, bezat hij een algemeene en wel doordachte kennis, die hem nimmer verlegen liet. Merkwaardig getrouw was zijn geheugen omtrent personen en omstandigheden, met de benijdenswaardige eigenschap, dat het goede hem nimmer ontglipte, en het kwade nimmer eenigen wortel der bitterheid bij hem schoot. Hij kon beledigingen vergeten, met den belediger nog onder

zijn scherpen blik. En wat men in een mensch zwakheden en gebreken pleegt te noemen, stond bij hem naast een grootheid van ziel, die door het kleine nog verhoogd werd. Daarom was het niet wel mogelijk, dat iemand blijvend op hem toornen kon, hoeveel recht zijn schijnbaar onstuimige houding daartoe dikwerf scheen te geven. Als vader voor zijn kinderen, in vlijt, in volharding, in teederheid, die zich later over zijne kleinkinderen uitstrekte, is hij wel door niemand overtroffen. Kwam men te veel van hem eischen, men werd sober door hem bedacht, en was hij overtuigd, dat men onder te groote soberheid gebukt ging, dan was hij onuitputtelijk in het opsporen van bronnen om het te verhelpen. Duizenden en tienduizenden hebben bij hem aangeklopt, en al die duizenden en tienduizenden zijn door hem in een of ander opzicht gesteund of geholpen, zelfs met ontduiking van persoonlijken invloed. Den een wist hij op te heffen, door sluimerende krachten der ziel of verborgen gaven des geestes te doen ontwaken, waardoor zij aangrepen en zichzelf leerden helpen, en de machinale karakters omringde hij zoolang met steunsels en hulpmiddelen, tot het raderwerk in den geregelden gang der routine was gekomen. Hij had de gelukkige eigenschap, des menschen volkomenheden door een vergroot- en hun onvolkomenheden door een verkleinglas te zien, met het gunstig gevolg, dat hij door de eerste persoonlijk werd gesticht, en door de laatste zeer zelden werd besmet. Het goede in den naaste als een steunpunt aan te grijpen, en het kwade door het goede te bestrijden, was de hoofdkracht zijner werkzaamheid, en is de oorzaak geworden van de blijvende vruchten zijner philanthropie. Dit was zijn geheim, door weinigen begrepen, door zoo weinigen, dat het scheen,

alsof hij in dit opzicht alleen stond. Men zoude dit in hem het eigenaardige of, zooals hij het zelf dikwijls aanduidde, het eigendommelijke in zijn karakter kunnen noemen. Als hij iemand prees, moest het den persoon dikwijls toeschijnen, alsof hij den uitgesproken lof zelf weinig waardeerde, omdat hij de aanwending van het geprezene dadelijk als ter toetsing van u eischte. Bracht men zijn eigen lof ter tafel, dan was hij zoo zonderling afstootend, dat het of beschaamde of verbeterde, al naarmate deze lof voorbedachtelijk of onbedacht was uitgesproken. En maakte hij op velen den indruk van ijdele grootspraak, toch is het waar, dat hij merkwaardig eenvoudig is gebleven tot de ure zijns doods; en hoe zoude zulks plaats kunnen hebben zonder diep gevoel van minderheid en onvolkomenheid. Het stichtelijke in zijn persoonlijkheid is voornamelijk daarin te zoeken, dat hij gedurig zich zelf stichtte door uitmuntende karakters en groote zielen, die hij er meer in zijn leven had opgespoord en in zijn geheugen bewaard, dan de maatschappij schijnt te kunnen geven. Een vreemd man en voor velen onverklaarbaar was hij in zijn optreden. De moed van den held grensde bij hem aan de kinderachtigste vrees, die hij nooit ontveinsde, en waarvan hij nooit is genezen. De list der slang en de grootste onvoorzichtigheid waren bij hem naaste geburen. Het was alsof zeggen en doen bij hem vaak in zulk een heftige tegenspraak kwamen, dat men aan hem zou hebben moeten vertwijfelen. Scherpe berisping en loftuiting lagen niet zelden op ondenkbaar korten afstand. Bij de grootste openhartigheid kon men hem met de grootste scherpzinnigheid niet peilen. Vluchtige beschouwer en diepe denker in éenen adem. Als bij intuïtie hard en zacht tegenover

denzelfden persoon en dezelfde zaak. Karig als de gewassen op de heide, en mild als een verkwikkende Meiregen. Van verre trok hij aan, en van nabij stootte hij af, en weder omgekeerd. Op een afstand door hem aangetrokken, verwierp men hem bij de aanraking, en bij blijvende aanraking gevoelde men zich steeds meer tot hem getrokken. Het kwam omdat hij de sterkste uitersten wist te centraliseeren tot het éene groote doel zijns levens: »De opheffing van het verzonkene en verlatene in de wereld.»

Zonder de gave der uiterlijke welsprekendheid, was hij in zijn prediking nimmer droog of eenvormig. Zijn veelzijdige verstandsgave, zijn rijpe ervaring van personen en toestanden, zijn menigvuldige reizen, gepaard aan levendige indrukken en een *esprit de moment*, dat hem nooit verlegen liet, gaven aan zijn woorden de eigenaardige aantrekkelijkheid van het nieuwe, dat steeds wist te boeien. Er is wel geen toestand in de Nederlandsche Hervormde kerk van de laatste vijftig jaren, waarin hij niet als aanvaller of verdediger in de eerste rijen optrad, en beurtelings ontzag of moed wist in te boezemen. Hij heeft de oude rationalistische school doorleefd, het supernaturalisme in zijn eenzijdigheid alleen laten staan, de moderne kritiek heeft hem weinig geschokt, en de godsdienstloosheid der eeuw is door hem met onvermoeide kracht bestreden. Gehecht aan de N. H. kerk was hij de gestadige vriend der afgescheidenen, en, weinig gesticht met de reglementaire volkomenheid dier kerk, zocht en vond hij de kinderen Gods op elken akker van het Godsrijk. Een heftig bestrijder van vroomheid in woorden, wist hij het kleinste zaadje van ware godsvrucht op te sporen en te waardeeren, ook in de armste en verachtste

onder de discipelen des Heeren. Al de wisselingen van de veeljarige schoolkwestie getuigen van zijn ijver, zijn invloed en zijn persoonlijk optreden als voorvechter voor de vrijheid en bestrijder van het staatsalvermogen.

Als philanthroop was hij de vraagbaak van alle partijen en alle richtingen, hoewel allen wisten, dat hij beslist de rechtzinnige richting was toegedaan. Hij heeft de vriendschap, de liefde, het vertrouwen, de hulp van de besten in den lande steeds genoten en verdiend, en van alle geestelijke en stoffelijke gaven gedenkstukken van christelijke liefde in het Asyl Steenbeek, Talitha Kumi, Bethel, de Normaalschool, voorafgegaan door het Doorgangshuis te Hoenderloo en gevolgd door zijn invloed in het Gymnasium te Zetten, als een zegen voor de Nederlandsche kerk en een steunpunt voor de overvoerde en waggelende maatschappij, te huis en in den vreemde, nagelaten.

Niet zonder groot gevaar is deze toestand, voor eigen geestelijk leven, als men staat tegenover zoo vele vragen, die in de praktijk alleen met den onrechtvaardigen mammon kunnen afgeholpen worden. Steeds getrouw te zijn in eens anders goed, waar het eigen goed niet te overvloedig is, maakt het zwaar om, zooals Helderling, ook van kleine smetten vrij te blijven. Welk een schaar van vrienden, die hem ontvangen zullen in de eeuwige tabernakelen.

De afwezigheid der wraakgierigheid, die algemeene ondeugd onder de menschen, bewaarde zijn hart bij die kalnte en dien vrede, die zoo noodig zijn om immer goed te blijven tegenover de ondeugden en gebreken van allerlei slag van menschen, waarmede hij elken dag te doen had. Het booze oog zelfs heeft hem op dien weg niet kunnen aantreffen.

Met die kalme zelfbewustheid der ziel is hij de laatste maanden des levens zijn einde te gemoet gegaan, als niemand aan zijn aanstaand verscheiden dacht dan hijzelf alleen, en hij sprak er van tegen enkelen en tegen allen met een rustigheid, die men gedurig geneigd was voor begoocheling aan te zien. Daarom is die slag zoo vreeselijk onverwacht over ons gekomen. Te vreeselijker, omdat hij in den vreemde, in het onbekende ons trof. Te midden der verslagenheid van zulk een zekerheid was er één gedachte, die ons allen gelijkelijk verkwikte: de man, die zoo ongedacht, en altijd te vroeg, aan ons was ontvallen, zoude onze aanklager bij God niet zijn. Verkwikkend bovenal was deze gedachte, omdat ook niemand onder ons ooit als aanklager tegen hem zal optreden.

Ach, wie onzer had het bevroeden kunnen, dat hij slechts tot ons zoude wederkeeren in zijn laatste, nauwe woning, gedekt met het kleed van rouw en van dood? Waarom toch houden wij zoo weinig rekening met dood en onsterfelijkheid? Hoeveel angsten en zorgen zoude het minder geven in ons leven, als wij gedurig wakende en biddende werden gevonden. Hij kwam tot ons, en God zij geloofd, dat hij niet in den vreemde, maar in ons midden rust, waar zoo veel fluisterstemmen van getrouwe harten om zijn graf ruischen.

Groot was de sympathie, die uit alle oorden des vaderlands bij de treurige plechtigheid van de ter aardebestelling werd aan den dag gelegd, en zij zoude zeker nog grooter geweest zijn, indien de aankondiging spoediger had kunnen plaats hebben. Vier hooggeleeren en tal van predikanten, verscheiden leden van de verschillende besturen der vier stichtingen, en vrienden uit alle rangen en standen kon met moeite een plaats aangewezen

worden, door de groote menigte van belangstellenden en beweladigden uit de gemeenten Hemmen en Zetten en omstreken, om het kerkje op den Vluchtheuvel saamgestroomd, en het mag als een blijk van algemeene vereering worden aangemerkt, dat de orde door niemand is verstoord.

Plechtig en treurig was het gezicht van de rouwdragende bewoneressen der gestichten, en smartelijk was de indruk, teweeggebracht door de afwezigheid der leerlingen van de Normaalschool, wier vacantie de vorige week was ingetreden. Aller gedachten en aller blikken waren in verslagenheid naar de lijkbaar gekeerd, die voor het spreekgestoelte was geplaatst en door de hand der liefde met een immortellenkrans versierd.

Den zeventienden Juli des morgens ongeveer elf uur, werd de indrukwekkende plechtigheid geopend met het zingen van Gez. 181 : 1, 6. Intusschen namen de zonen en verder aanwezige familieleden van den hooggeschaten ontslapene ter wederzijde van het stoffelijk overschot plaats, en de deuren van het kerkje werden nu voor de nog buiten vertoevende menigte geopend. Het eerste woord, dat hier gesproken mocht worden, behoorde aan zijn veeljarigen en onafscheidelijken vriend, professor Nicolaas Beets, die over alles met hem beraadslaagd en wel het meest gemeenschappelijk met hem ten uitvoer gelegd had. Men kon het der gemeente aanzien, dat men aan elk zijner woorden groote beteekenis ging hechten. »Christus Jezus is gisteren en heden dezelfde en tot in eeuwigheid», was zijn inleiding tot de overstelpende gedachten, die hij in de volgende dichtregelen ontboezemde :

»Ofschoon de dood uw fakkel bluschte,
 In ver verwijderd oord,
 Hier moet de plaats zijn van uw ruste;
 Hier, waar gij thuis behoort;
 Hier, waar wij u met liefde ontvangen,
 Met blijdschap bij de smart,
 Met tranen op de bleeke wangen,
 Maar met een dankbaar hart.

»Hier zult gij zacht en vredig slapen,
 In vaderlandschen grond,
 Te midden, Herder! van de schapen,
 Die u Gods liefde zond.
 Hier zult gij in de slumring deelen
 Van haar, die, stil en blijd',
 U, den verzorger van zoo velen,
 Haar zorgen had gewijd.

»Hier zal u 't kerkje schaduw schenken,
 Door uwe hand gebouwd,
 Waar gij de woorden en de wenken
 Des Hemels hebt ontvouwd;
 Hier staan, als opgerichte steenen
 Eerbiediglijk geschaard,
 De vier gestichten om u henen,
 Die zeggen, wie gij waart.

»Hier zullen kindren, vrienden, broedren,
 Verzamen keer op keer,
 En diep bewogene gemoederen
 Zich wenden tot den Heer,
 Om kracht als uwe kracht te vinden,
 En moed, uw moed gelijk!
 Te leven, werken, onderwinden,
 Volharden, koninklijk!

»o Gij! gezegende des Heeren,
 Man Gods en menschenvrind,
 Schoon voorbeeld, dat wij noode ontberen,
 Hoe hebben we u bemind!

De krans verwelkt na korte stonde,
 Die hier de lijkbus tooit;
 Maar 't hart dat u waardeeren konde,
 Vergeet zijn Heldring nooit."

Zijn veelzijdige en onvermoeide arbeid voor de zending, in- en uitwendig, werd door Ds. Verhoeff van Utrecht daarop in herinnering gebracht in de volgende bewoordingen:

»Wie, die het woord *zending* uitspreekt in onze dagen, denkt niet aan den naam van Heldring. Inwendige en uitwendige zending, dat was zijn gansche leven. Het verlorene te zoeken, en met God het verlorene te behouden, daarvoor leefde hij, en aan die taak is hij getrouw gebleven tot aan zijn al te vroegen dood.

»Uit naam van de Utrechtsche Zendingvereeniging, waarvan hij bestuurslid was, wil ik hier een woord van dankbare erkentenis spreken. Hij bekleedde in die vereeniging een eereplaats. Wat wij aan hem te danken hebben, getuigen zijn raad, ook zijn kennis van Overzeesche toestanden.

»Op den laatsten zendingsdag wekte hij nog de gemeente op tot offervaardigheid.

»Is ook niet uit deze plaats een van Dijke voortgekomen, en naast van Dijke zoo velen?

»Wie noemt ze allen?

»Wat hij gedaan heeft voor het koninkrijk Gods is aangeteekend bij den Koning der koningen van 't Godsrijk.

»Hoe moeten wij ons niet schamen, als we ons bij hem vergelijken! Hij was steeds dezelfde. Rust dan zacht, geliefde vriend en broeder! en wat u hier raadselachtig was, ge ziet het nu reeds in het helderste licht."

Deze getuigenis van een broeder leeraar, werd afgewis-

seld door die van Baron van Wassenaar Catwijk, die in de volgende woorden zich uitte:

»Een stem uit het volk mag niet ontbreken. Als volksvertegenwoordiger, voel ik mij gedrongen een woord van hulde te brengen. Wij staan hier op heiligen grond. God heeft groote dingen gedaan, zei een mijner vrienden, toen wij de laatste maal hier waren, en dit is waar. Waarom? Heldring was een man des gebeds; die geen spade in den grond zette, of het was op het gebed, die geen steen neerlei, of hij schreef daarop: Eben Haëzer, tot hiertoe heeft de Heer geholpen. Hij noemde zelfs een zijner stichtingen Bethel, omdat hij wilde herinneren aan Jakobs gemeenschap met God, en hij wist, dat in Christus was de weg, de waarheid en het leven, en nimmer heeft hij een ziel hierheen gebracht, of het was op het gebed. Het schoone vers van een onzer Evang. Gezangen (192:11) was hem zoo gansch en al dierbaar. Wie heeft meer zich een zieleleven van hetgeen in Nederland verloren scheen te zijn aangetrokken, dan Heldring? Maar ook weinigen hebben met meer zegen gearbeid dan hij. Hij was een man, van wien ik geloof en meen te kunnen vertrouwen, dat hij gedreven werd door den Heiligen Geest. Hij was een man, in wien men aanschouwde wat Paulus in Galaten V:22 zegt: De vrucht des Geestes is liefde, vrede, blijdschap, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, matigheid; ja, dat alles is in de gestichten door Heldring beoefend. Dat zijn assche in vrede ruste!»

Daarna trad Ds. Cesar Segers van Leiden op, die zich aldus uitsprak:

»Nu ik in dit heilige en plechtige oogenblik een enkel woord wensch te spreken, meen ik de tolk van vele

verwijderden te zijn, die in den dierbaren ontslapene een vriend en redder hebben gevonden. Die mij kennen, weten wat ik naast God aan hem te danken heb.

»Voor 14 jaren, toen ik hier aankwam, was hij degene, die mij alles teruggaf wat ik verloor. Door hem heb ik leeren kennen het Goddelijk Evangelie, door hem het Evangelie als beginsel van waarachtige vrijheid, door hem het Evangelie als een kracht der liefde. Toen ik in dat gezegende jaar aan zijn huis en aan zijn stichtingen verkeerde, heb ik leeren kennen wat liefde is. En wat hij in den aanvang voor mij was, is hij gebleven. Hij heeft mij de kerk ingeleid, die mij tot zegen is geweest.

»De gestichten zullen het getuigen, wat die man des geloofs, die man van kracht vermocht, wat ternauwernood een dichter kon uitspreken. De sympathie, die hij mij betoonde, die vriendelijke liefde, dat warme, mededeelende woord, waarmede hij bedroefden troostte, dat alles openbaarde zich in hem. Die liefde voor hem zal in onze harten blijven voortleven, liefde voor verlorenen, liefde voor zijn gestichten. Hij, die zooveel op zijne schouders had, hij is dikwijls bitter teleurgesteld, maar nimmer heeft hij het geloof verloren. Altijd stonden zijn huis en hart open om verlorenen te redden.

»Zijn gedachtenis zal in zegening blijven, met de liefde en dankbaarheid, die wij gevoeld hebben: liefde voor de zijnen, liefde voor de gestichten, liefde voor verlorenen.»

Als een getuigenis uit het midden zijner gemeente, een getuigenis van zijn laatste optreden op aarde, sprak de schrijver van dit Verslag het volgende:

»Als vertegenwoordiger van de Normaalschool, uit wier naam ik in deze plechtige ure spreek, ligt ons een woord op het hart, dat onze mond onmogelijk kan terughouden.

»De Normaalschool is onder de stichtingen van den hooggeschatten ontslapene de jongste dochter, het kind zijns ouderdoms, en deelde als zoodanig in zijn bijzondere en teederste zorg. Als wij in groeikracht toenamen, is hij begonnen aan de kroon op zijn arbeid, aan de Heuvelkerk te denken, en dat werk heeft hij voltooid mogen zien, om de gezamenlijke kinderen zijner stichting als één gezin, op den dag des Heeren rondom zich te vergaderen en ze tot den Heer te leiden.

»Die voorliefde werd ons door de oudere zusters niet benijd. Integendeel. Steenbeek heeft onze zwakke eerste beginselen ondersteund, onze woning helpen voorbereiden, en ons met een warmte der liefde gedragen, die allen onheiligen najver buitensloot, terwijl de teederste zorgen van de overige kinderen des huizes aan ons waren gewijd, alsof allen het gevoelden, dat de beste krachten aan ons moesten worden besteed, om de Normaalschool tot de vreugde des ouderdoms van het hoofd des gezins te maken.

»Aan ons viel het ten deel om zijn laatste, zijn zegnende woorden des afscheids op te vangen, als hij bij zijn laatste werk op den akker des Heeren negen nieuwe leden in de gemeente van Jezus Christus opnam, en geschokt naar ziel en lichaam, dien nieuwen leden een vaarwel tot in het vaderhuis toeriep. Hoe verslagen waren wij allen, en hoe vol was ons het hart, als hij daar stond in het volle bewustzijn, dat zijn taak op aarde was afgespommen, en hij met afgebroken stem zijn zegnende woorden tot de nieuwe gemeenteleden sprak.

»We gevoelden allen den schok, die ons stond te wachten, al wilden wij dat afscheid niet aanvaarden, en al konden wij de waarheid niet gelooven, dat hij voor goed

van ons heenging. Toch hebben wij nooit sterker erkend, wat wij aan elkander hadden, en wat wij stonden te verliezen.

»Weinig hebben wij gedacht, dat juist de dag van het vertrek met vacantie, ook die van zijn heengaan naar zijn eeuwig huis zijn zoude.

»De warme erkenning van vele dankbare harten volgt hem na, en wij danken God, dat hij met geen verdriete gedachte ons op aarde heeft achtergelaten. Wat hij voor ons was in groote en kleine zorgen, vergelde de Heer in milde mate aan de harten zijner kinderen en kindskinderen tot in verre geslachten. En al staan wij hier met diepen rouw in het hart aan zijn laatste rustplaats hier beneden, wij misgunnen hem die welverdiende ruste niet.

»En al roepen wij in den angst der bekommering tegenover vele zware vragen: »Wie zal ons het goede doen zien?" toch versterkt en verkwikt ons de hoop des geloofs, die in ons de bede tot den Heiland verlevendigt: »Verhef Gij, o Heer! over ons het licht van uw vriendelijk aanschijn," opdat zijn arbeid onder ons allen te zamen rijpe tot een vollen oogst, een zegen voor het tegenwoordig en het nakomende geslacht."

Ds. Dermout van Scheveningen nam daarop als leider der plechtigheid het laatste woord, hoewel er nog vele harten uit ons midden en uit den vreemde vol waren van gedachten van vrede, liefde en dankbaarheid; alleen om den spoed, waarmede alles had moeten worden berecht, hadden zij zich niet kunnen aanmelden.

Ds. Dermout gaf zijn overstelpt hart lucht in deze woorden:

»Naast God dank ik den man, wiens overschot in ons

midden is, dat ik ben, die ik ben; en dat is een woord, dat door mij en door honderden met mij, moet worden erkend.

»Wie zal het getal noemen dergenen voor wie hij tot zegen is geweest? Wie zal ze tellen, die tot hem gekomen zijn, wandelende op de baren der zee, wier geloof hij heeft gesteund, en die door hem de Rots der eeuwen hebben gevonden, waarop zij vast stonden en juichten: »Waar ik heenga, dat weet gij nu.»

»Wat had hij, dat men zoo dikwijls aan zijn deur klopte; wat had de man dan toch, dat men zoo dikwijls bij hem kwam? Wat gaf hem kracht om te spreken? Wat was het, dat zelfs kinderen zoo aantrok, dat zij zeiden: »Ik ga naar dat huis te Zetten?» Een hart vol liefde, een hart vol innige barmhartigheid, dat het lijden niet alleen verstond, maar het lijden medeleed, dat den last opnam en bracht voor den troon. Liefde, verzadigd met wijsheid.

»o God! wat zijt gij goed over ons geweest, dat Gij ons in hem zooveel gaven geschonken hebt. De goddelijke wijsheid had een vonk op aarde doen vallen, en die vonk daalde neer in zijn hart. Dank o God! dat Ge hem ons gaaft.

»Laat ons hem eeren, volgende de voetstappen, volgende het exempel, dat hij ons heeft nagelaten. Wij weten, waarheen hij gegaan is; gestorven voor deze aarde, leeft hij daarboven, waar hij rusten zal; daar ruste hij bij den Heer.

»Komt dan vrienden! Zonen en dochteren! komt den levensberg op. Ouderen van dagen, nog een weinig, en wij zijn ter plaatse, waar hij ons voorgegaan is. Die het zaad zaait al weenende, zal maaien met gejuich. Neemt dan, gij dragers! het dierbaar overschot en draagt het grafwaarts, maar eer vergete mijn rechterhand de linker, eer dat ik u vergeet.

»Menige pelgrimstocht zal naar deze plek worden gedaan, tot wij eindelijk, hereend, putten uit de volheid der zaligheid en het Halleluja zingen voor den troon des Lams.»

Onder het zingen van Ps. 73 : 12, werd het dierbaar overschot, met immortellen-kransen versierd, naar buiten gedragen, waarachter zich de familieleden en vele vrienden schaarden, en zoo gingen allen, weemoedig, in grooten optocht naar het nabijgelegen kerkhof, waar de onafzienbare menigte den grafkelder omringde, en de lijkstijl werd geplaatst naast die zijner ontslapen echtgenoot. onder het zingen van Ps. 42 : 1, 3, 6, door de kinderen van Talitha-Kumi.

Met diepbewogen stem nam nu de schoonzoon des overledenen, Ds. Bastian, van Bernburg, het woord:

»Dierbare weedragenden! Het is nu de laatste liefdedienst dien wij gaan doen, die daar heet: »Nu laat ons het lichaam begraven;» dus een laatste woord:

Verleden Woensdagmorgen ten zeven ure is op den heuvel van Mariënbad reeds een plechtigheid gehouden. Het was een eenvoudige, stille plechtigheid. Er was om deze lijkstijl slechts een kleine schaar verzameld; zij bestond uit de beide jongste zonen, de oudste dochter des ontslapenen en een lieven vriend uit den Haag. Toen de deutsche predikant, na gewezen te hebben op het woord van den grijzen Simeon: »Heere! nu laat Gij uwen dienstknecht gaan in vrede, want mijne oogen hebben uw zaligheid gezien,» het gebed had uitgesproken, trad die vriend nader en sprak: Nadat een Duitscher heeft gesproken, zij ook een Nederlander vergund een woord te spreken.

»En nu lieve vrienden? Zooveel Nederlandsche vrienden

hebben hier gesproken, waarvan ons hart vol is, gunt mij dan nu ook nog als Duitscher een woord van innigen dank uit te spreken.

»De ontslapene is niet slechts een zegen voor Nederlanders geweest, hij heeft ook mijn lief Duitsch Vaderland ten zegen verstrekt. Hij is voor velen onder ons een vriend en raadgever geweest, ja hij heeft ons helpen strijden en bouwen. Vele der twaalf Magdalena-asylen in Duitschland danken hem in den diepsten grond hun ontstaan. Daarom is ook onder ons een diepe droefenis over dit verlies. Maar wij zien op van dit graf op deze kleine hoogte tot die eeuwige hoogten, van deze plaats des doods tot het land des eeuwigen levens, van de strijdende kerk zien wij op tot de triomfeerende kerk; en wat zien wij daar? De ontslapene gebruikte gaarne dit woord: »Uit verlies gewin.» Dat geldt ook nu: voor hem gewin; maar hem niet alleen, hij zij ook ons gewin, want Paulus zegt: »De liefde vergaat nimmermeer.»

»Het is een groote gave als de Heer een volk mannen naar Gods hart geeft, maar het is ook iets groots, wanneer een volk vele zijner kinderen in den hemel heeft; daarom verwijderen wij ons van dit graf met de woorden van Paulus: »Als treurigen, doch altijd blijde,» en met een ander woord: Wanneer christenen uit elkander gaan, dan zeggen zij, tot wederziens,» en ook met de belofte: Voor de eeuwige kroon, dit arme leven geheel!»

Met tranen in de oogen bedankte nu de zoon Ds. J. Hei-
dring uit naam van de geheele familie alle aanwezigen voor hun innige belangstelling, zoo ruimschoots betoond, en de gemeente voor de blijken van liefde, den geliefden vader zoo onverdeeld bewezen, door wiens dood wij zoo-
veel verloren hebben; o dat wij zijn voetstappen drukken

en hem nastaren in de gewesten van eeuwige vreugde en heerlijkheid.

»Dank roepen wij u allen toe, dank, onze warme dank voor alles! Komt, kinderen! zoo eindigde hij, verblijdt ons bedroefd hart nu nog door dat lied, waarmede gij mijn geliefden vader zoo dikwijls het hart verheugd hebt.»

Daarop hieven de kinderen het welbekende lied aan: »Er ruischt langs de wolken,» terwijl de menigte de laatste rustplaats verliet, waarmede ook de laatste eer aan Ds. Heldring was bewezen.

Sedert zijn acht weken verloopen. De warme lijkrede is door Professor Beets uitgesproken. En op den derden September waren wij weder allen bijeen in het Kerkje op den heuvel. Allen, ook de Normaalschool, in den reuw. Het schenen zoo vele kinderen en kindskinderen van een aartsvader der oudheid, die tot zijn vaderen verzameld is. Een groote menigte, maar met een ontzaglijk ledig in haar midden. De zoon des overledenen zag allen aan met den treurigsten blik, alsof die aanblik het ledige óók in zijn hart nog vergrootte, als hij tot ons sprak over de woorden van den Heiland: »Mijn juk is zacht, en mijn last is licht.» Het is geen gemakkelijke taak om onder ons en tot ons te spreken in de eerste weken van onzen weedom. Ledig is het overal. Geen morgenbezoek en bespreking bij de Directrices der Gestichten, geen raad meer en geen daad. Ledig is het in de school, in de naaikamers, in de werkplaatsen. Men hoort den stillen tred, men ziet den vriendelijken blik niet meer, waaraan wij allen zoo gewend, waardoor wij allen zoo verwend waren. Ledig is het in de Pastorie, waarin wij hem gingen op

zoeken, ledig is het in onze huiskamers, waar we aan hem dachten of voor hem werkten. Die ledigheid is zoo groot, dat niemand het recht kan uitspreken, zoo groot als niemand zich dat heeft kunnen voorstellen. Nu eerst beginnen wij recht te beseffen, wat wij in hem missen. Waren wij in nood, de enkele gedachte aan het inroepen van zijn raad, was reeds dien nood half te verhelpen. Vooral wordt dit door ons zoo sterk gevoeld, omdat de laatste maanden zijns levens vol zachtheid en goedheid, toegevendheid en vertrouwen waren. Het is zulk een groote bezitting in dit leven, vertrouwd te worden door degenen, die wat over ons hebben te bevelen. Ook was de kinderlijkheid van zijn bestaan in de laatste weken voor velen van ons een rechte verkwikking.

Dat alles is nu voorbij, en wij staan alleen. En toch niet alleen. De Heer heeft het woord: »Ik zal u geen weezen laten,» gesproken tot al zijn discipelen van alle eeuwen. Bedenken wij het ook wel, dat we ons niet al te zeer aan onze droefheid overgeven, opdat we niet al te zeer wegzinken in ons gemis. Wij zouden daardoor aan zijn opvolger een ondraagbaren last op de schouderen leggen. Laat ons wakende en nuchteren zijn om dien opvolger te kunnen ontvangen met een groot deel des vertrouwens en der liefde, die wij hebben genoten van, en geschonken aan zijn onvergetelijken voorganger, opdat het ook den nieuwen directeur mogelijk worde op zijn wijze diens voetstappen onder ons te drukken. Dit is ook een deel van onzen plicht, den aangename plicht om de nagedachtenis te vereeren van onzen leeraar, onzen directeur en onzen vaderlijken vriend Otto Gerhard Heldring.

Een Asyl voor gevallen! Welke gedachten roept dat woord op voor onze ziel? Gedachten aan de diepste ellende onder de menschheid, maar ook aan de hoogste liefde Gods jegens zondaren. Deze uitersten van de lange lijn, die God en de menschen verbindt, zijn in Galilea saamgevallen, en hadden een Maria Magdalena tot uitgangspunt, uit welke Jezus Christus, de Zone Gods en de Zoon des menschen, zeven duivelen uitgeworpen heeft. De schriklijkste verwoesting in een menschelijk leven, werd de hoogste eere onder de engelen des hemels. Het opzoeken van het verlorene in deze diepte is het begin der redding van allen en van alles.

Toen het Asyl Steenbeek werd opengesteld vonden alle richtingen en alle individuen, die het goede voor den naaste zoeken, deze verwezenlijkte gedachte zoo gelukkig en zoo noodig, dat men zich over niets meer verwonderde, dan over de mogelijkheid van een eeuwenlange afwezigheid van zulk een noodzakelijke stichting in een christen-, in een protestantsch land. Ds. Heldring heeft zich daardoor een blijvende eerzuil in de harten der protestanten in Nederland gesticht. Die goede gedachten werd door allen aangegrepen, en de Heer wrocht mede, en zoo kwam het dat al de andere stichtingen als bij den voet er op zijn gevolgd.

Doch beschouwen wij thans het Asyl met den Stichter slechts in het laatst verloopenen jaar, het laatste jaar zijns levens. Vergeten wij het niet, dat al wat liefelijk is en wèl luidt op dit gebied, slechts verkregen wordt in de hitte van den strijd, in worsteling met den onwil en de tegenspraak der zonde. Een verslag van het Asyl kan

zonder het recht begrip dier zaak niet wel verstaan worden. Allen, die daar komen, zijn daarmede nog geen boetvaardigen, noch zijn allen, die daar verblijf hebben gehouden, boetvaardig de maatschappij of den hemel ingegaan. Aan het Asyl wordt ook eerst recht geleerd, hoe ontzettend de verwoestende kracht der zonde in de wereld is, tegelijk met de nog grootere kracht der overwinning, die van het kruis uitgaat. De verharding en de verbrijzeling des harten staan daar vaak zoo sterk predikend naast elkander, dat men stom wordt van ontzetting en verteederung, in een en hetzelfde oogenblik. Daar is er eene, die de dagelijksche lasten des levens bergen hoog ophoopt, naast een andere, wier verbrijzeling des harten uw gemoed onuitsprekelijk verkwikt en den gesloten hemel wijd openzet. Op een vreeselijke wijze kan men hier waarnemen, hoe de diepst gevallen ook het verst kunnen zijn in het grootspreken, even sterk als men het ervaart, dat zij die veel vergeven zijn, ook veel hebben liefgehad. Daarom is het zoo noodig dat de leidsvrouwen dezer zusterlijke schaar menschen zijn, die dit weten en vatten kunnen. Die hier moedeloos wordt of zich met illusiën voedt, heeft ook de verkwikkingen niet, die hier te smaken zijn. En zij die de vatbaarheid hebben, kunnen hier groenen en bloeien tot in lengte van dagen.

Als wij de levensgeschiedenis der 980 verpleegden na gaan, welk een lange lijst van gruwel en schande ontvouwt zich dan voor ons oog. Hoeveel schrikkelijke geschiedenissen van verleiders en verleiden worden niet op het Asyl Steenbeek als in een graf bewaard. Hoeveel telkens wederkeerende lasten en zorgen zijn daar niet gedragen, zonder dat men moede is geworden. Welk een gemakkelijke van taet is er niet noodig om, onder list en be-

drog van allerlei aard, het spoor niet bijster te worden. En welk een bereidvaardigheid der liefde moet er niet zijn, om elk sprankje van het vuur des eeuwigen levens op te vangen en aan te blazen.

Men moet getuige geweest zijn van de vreugde, die de oude, nu ontslapen Directeur en de oude Directrice te zamen smaakten, als de overtuiging zich vestigde, dat een der verpleegden bij haar besluit volhardde om den smallen weg des levens op te wandelen, om te kunnen begrijpen, hoe alle lasten en zorgen voor dit éene, schijnbaar geringe feit, werden vergeten.

Hoe trouw en zorgvuldig worden de brieven van de 92 die goed dienen bewaard, als waren het archieven voor een wereldgeschiedenis. Men ontvangt en men leest die brieven als zoovele aankondigingen eener groote erfenis, en de enkele mededeeling: »het gaat goed met haar!» is stof genoeg voor een blijden dag. Vele blijde feestelijke dagen worden aldus op het Asyl beleefd; stille, rustige dagen zijn het, waarop het christenhart het feest der liefde viert, en die warmte en kracht verspreiden naar binnen en naar buiten.

En de 40, die tot haar familie zijn terug- of bij vrienden, in het Asyl gemaakt, zijn ingekeerd, zij zijn niet ledig en nutteloos, maar gedenken aan Steenbeek in werkzame liefde, om nu en dan, als herstelden in eer voor God en de menschen, in het oude huis, dat haar lief geworden is, een dagje te komen logeeren. Hoe eigen en vertrouwelijk zijn zij nu geworden, en hoe worden 's Heeren wondere wegen dan herdacht en zijn naam verheerlijkt.

En of de Directrice de Patrones van al de kinderen der 123 gehuwden, die als zoodanig daar bekend staan,

kan zijn of niet, zij houden het er voor, en nemen haar voor allerlei groote en kleine zorgen waar. Een onbegrijpelijk getrouw geheugen en verveelvoudigde werkzaamheid doet van alles en brengt van alles tot stand. Is de vader des gezins schoenmaker, zij weet de klanten en bezorgt ze. Is er geen woning, zij heeft er een, of zorgt dat er een komt. Is de verdienste niet toereikend, zij zoekt andere middelen om het ontbrekende aan te vullen. Zijn er zieken, zij weet allerlei raad en huismiddeltjes. Alleen als er geen voortvarendheid inzit, wordt zij ongeduldig. Van de slaapmutsjes voor de kleinen, tot het zondagskleed voor de groteren, het Asyl is overal goed voor. Op Steenbeek is het toepasselijk wat de Schrift zegt: »Men denkt aan een akker en heeft er een.» Met den onvergetelijken Directeur was het even zoo. Hij was een man vol van raad, en machtig van daad. Hoeveel verschrikten en ontstelden van en om het Asyl staan er niet te staren op zijn graf, alsof zij de radeloosheid in het verschiet hebben, nu hij van hen is weggegaan; want hij heeft niemand, die wilde en niet kon, ledig weggezonden.

»Die niet werkt dat hij ook niet etc.» zegt de Schrift. Dit ondervinden die 8 die naar de Ommerschans zijn opgezonden, als een laatste waarschuwing voor zij van honger zijn omgekomen. De Ommerschans is als een groote spiegel, waarin men al de dwaasheid van den dienst der zonde kan zien, als men ten minste nog oogen daarvoor heeft overgehouden. Is dat zoo niet, dan eindigt men zijn leven met een ezeisbegravenis.

Van het geheel zijn er 103 in den dood gegaan. Waarheen? God weet het, en zijn wijsheid en liefde heeft over de toekomst van velen een dichten sluier getrokken. Altijd mogen wij van de kracht der woorden des

Een Asyl voor gevallen! Welke gedachten roept dat woord op voor onze ziel? Gedachten aan de diepste ellende onder de menschheid, maar ook aan de hoogste liefde Gods jegens zondaren. Deze uitersten van de lange lijn, die God en de menschen verbindt, zijn in Galilea saamgevallen, en hadden een Maria Magdalena tot uitgangspunt, uit welke Jezus Christus, de Zoon Gods en de Zoon des menschen, zeven duivelen uitgeworpen heeft. De schriklijkste verwoesting in een menschelijk leven, werd de hoogste eere onder de engelen des hemels. Het opzoeken van het verlorene in deze diepte is het begin der redding van allen en van alles.

Toen het Asyl Steenbeek werd opengesteld vonden alle richtingen en alle individuen, die het goede voor den naaste zoeken, deze verwezenlijkte gedachte zoo gelukkig en zoo noodig, dat men zich over niets meer verwonderde, dan over de mogelijkheid van een eeuwenlange afwezigheid van zulk een noodzakelijke stichting in een christen-, in een protestantsch land. Ds. Heldring heeft zich daardoor een blijvende eerzuil in de harten der protestanten in Nederland gesticht. Die goede gedachten werd door allen aangegrepen, en de Heer wrocht mede, en zoo kwam het dat al de andere stichtingen als bij den voet er op zijn gevolgd.

Doch beschouwen wij thans het Asyl met den Stichter slechts in het laatst verloopene jaar, het laatste jaar zijns levens. Vergeten wij het niet, dat al wat liefelijk is en wèl luidt op dit gebied, slechts verkregen wordt in de hitte van den strijd, in worsteling met den onwil en de tegenspraak der zonde. Een verslag van het Asyl kan

zonder het recht begrip dier zaak niet wel verstaan worden. Allen, die daar komen, zijn daarmede nog geen boetvaardigen, noch zijn allen, die daar verblijf hebben gehouden, boetvaardig de maatschappij of den hemel ingegaan. Aan het Asyl wordt ook eerst recht geleerd, hoe ontzettend de verwoestende kracht der zonde in de wereld is, tegelijk met de nog grootere kracht der overwinning, die van het kruis uitgaat. De verharding en de verbrijzeling des harten staan daar vaak zoo sterk predikend naast elkander, dat men stom wordt van ontzetting en verteederung, in een en hetzelfde oogenblik. Daar is er eene, die de dagelijkse lasten des levens bergen hoog ophoopt, naast een andere, wier verbrijzeling des harten uw gemoed onuitsprekelijk verkwikt en den gesloten hemel wijd openzet. Op een vreeselijke wijze kan men hier waarnemen, hoe de diepst gevallen ook het verst kunnen zijn in het grootspreken, even sterk als men het ervaart, dat zij die veel vergeven zijn, ook veel hebben liefgehad. Daarom is het zoo noodig dat de leidsvrouwen dezer zusterlijke schaar menschen zijn, die dit weten en vatten kunnen. Die hier moedeloos wordt of zich met illusiën voedt, heeft ook de verkwikkingen niet, die hier te smaken zijn. En zij die de vatbaarheid hebben, kunnen hier groenen en bloeien tot in lengte van dagen.

Als wij de levensgeschiedenis der 980 verpleegden na gaan, welk een lange lijst van gruwel en schande ontvouwt zich dan voor ons oog. Hoeveel schrikkelijke geschiedenissen van verleiders en verleiden worden niet op het Asyl Steenbeek als in een graf bewaard. Hoeveel telkens wederkeerende lasten en zorgen zijn daar niet gedragen, zonder dat men moede is geworden. Welk een gemakkelijkheid van tact is er niet noodig om, onder list en be-

drog van allerlei aard, het spoor niet bijster te worden. En welk een bereidvaardigheid der liefde moet er niet zijn, om elk sprankje van het vuur des eeuwigen levens op te vangen en aan te blazen.

Men moet getuige geweest zijn van de vreugde, die de oude, nu ontslapen Directeur en de oude Directrice te zamen smaakten, als de overtuiging zich vestigde, dat een der verpleegden bij haar besluit volhardde om den smallen weg des levens op te wandelen, om te kunnen begrijpen, hoe alle lasten en zorgen voor dit éene, schijnbaar geringe feit, werden vergeten.

Hoe trouw en zorgvuldig worden de brieven van de 92 die goed dienen bewaard, als waren het archieven voor een wereldgeschiedenis. Men ontvangt en men leest die brieven als zoovele aankondigingen eener groote erfenis, en de enkele mededeeling: »het gaat goed met haar!» is stof genoeg voor een blijden dag. Vele blijde feestelijke dagen worden aldus op het Asyl beleefd; stille, rustige dagen zijn het, waarop het christenhart het feest der liefde viert, en die warmte en kracht verspreiden naar binnen en naar buiten.

En de 40, die tot haar familie zijn terug- of bij vrienden, in het Asyl gemaakt, zijn ingekeerd, zij zijn niet ledig en nutteloos, maar gedenken aan Steenbeek in werkzame liefde, om nu en dan, als herstelden in eer voor God en de menschen, in het oude huis, dat haar lief geworden is, een dagje te komen logeeren. Hoe eigen en vertrouwelijk zijn zij nu geworden, en hoe worden 's Heeren wondere wegen dan herdacht en zijn naam verheerlijkt.

En of de Directrice de Patrones van al de kinderen der 123 gehuwden, die als zoodanig daar bekend staan,

kan zijn of niet, zij houden het er voor, en nemen haar voor allerlei groote en kleine zorgen waar. Een onbegrijpelijk getrouw geheugen en verveelvoudigde werkzaamheid doet van alles en brengt van alles tot stand. Is de vader des gezins schoenmaker, zij weet de klanten en bezorgt ze. Is er geen woning, zij heeft er een, of zorgt dat er een komt. Is de verdienste niet toereikend, zij zoekt andere middelen om het ontbrekende aan te vullen. Zijn er zieken, zij weet allerlei raad en huismiddeltjes. Alleen als er geen voortvarendheid inzit, wordt zij ongeduldig. Van de slaapmutsjes voor de kleinen, tot het zondagskleed voor de groteren, het Asyl is overal goed voor. Op Steenbeek is het toepasselijk wat de Schrift zegt: »Men denkt aan een akker en heeft er een.» Met den onvergetelijken Directeur was het even zoo. Hij was een man vol van raad, en machtig van daad. Hoeveel verschrikten en ontstelden van en om het Asyl staan er niet te staren op zijn graf, alsof zij de radeloosheid in het verschiep hebben, nu hij van hen is weggegaan; want hij heeft niemand, die wilde en niet kon, ledig weggezonden.

»Die niet werkt dat hij ook niet etc.» zegt de Schrift. Dit ondervinden die 8 die naar de Ommerschans zijn opgezonden, als een laatste waarschuwing voor zij van honger zijn omgekomen. De Ommerschans is als een groote spiegel, waarin men al de dwaasheid van den dienst der zonde kan zien, als men ten minste nog oogen daarvoor heeft overgehouden. Is dat zoo niet, dan eindigt men zijn leven met een ezelsbegrafenis.

Van het geheel zijn er 103 in den dood gegaan. Waarheen? God weet het, en zijn wijsheid en liefde heeft over de toekomst van velen een dichten sluier getrokken. Altijd mogen wij van de kracht der woorden des

levens, die ook tot haar hart zijn gekomen, het hoogste en het beste hopen. Maar Godlof! van niet weinigen heeft ook het Asyl de onuitsprekelijk groote vreugde gehad, dat ze geloofd hebben in de vergeving van al haar zonden, en met het daar zoo bekende loffied: »Jezus neemt de zondaars aan, Mij ook heeft Hij aangenomen,» de eeuwige vreugde zijn binnengegaan, en hebben de bedreiging van den Heer aan de Farizeeën en de Schriftgeleerden, die voor haar in een belofte was verkeerd, in haar volle kracht ervaren. Bij zulk sterven daalt de hemel op aarde neder, de tegenwoordigen, en allen die gewoon zijn naar de hemel op te zien, smaken dan die verborgen, maar heerlijke blijdschap, van in den hemel in te zien; in zulke oogenblikken wordt ons gansche wezen met een heilig beven aangedaan, als de verborgenheid der godzaligheid voor een oogenblik voor onzen verkwikten geest wordt ontsluit. En nimmer wordt op aarde krachtiger gepredikt: »Gods barmhartigheid roemt tegen zijn oordeel.»

Naast die vreugde staat een diepe, nederdrukkende smart, als er sprake is van de 77, die in de zonde zijn teruggevallen. Wat zal er nu van haar worden, of wat is er reeds van haar geworden? Vergun mij den zwarten sluier, die dit akelig tooneel verbergt, niet op te lichten. Of is het hier niet beter om te hopen, ook tegen hoop, als de zondaar vervalt tot een laatste dwaling, die erger is, dan de eerste; en de vermaning te aanvaarden: »Die meent te staan, zie toe dat hij niet valle?» Ook is deze hoop door enkelen niet beschaamd, zij hebben het glibberig pad weder verlaten, om tot een ordelijk maatschappelijk leven terug te keeren, met de verklaring, dat onder al de verstrooiing, Steenbeek nimmer door haar is kunnen vergeten worden.

Het grootst is het getal dergenen, die uit het oog verloren zijn. Dit getal bedraagt 498. Vergeetachtigheid omtrent genoten weldaden is groot onder de menschen, wanneer het hart buiten spel blijft. Overmogen en onlust in 't schrijven, lauwheid en onverschilligheid van familieleden, en wellicht schaamte over de weinige gelijkvormigheid met haar vroeger verblijf, mogen als zoo vele oorzaken in rekening komen van dit weinig opwekkende verschijnsel. Zeker is het, dat het niet kan worden toegeschreven aan gebrek aan waarnemingsvermogen; want dit is in het Asyl door jaren lange praktijk tot een tweede natuur geworden. Een oog dat het verlorene zoekt, ziet scherp en ver.

Blijven over de 39 thans nog aanwezige verpleegden. Deze kleine maatschappij heeft al de kenmerken en schakeeringen van de vroegere bewoonsters. Onwil en volgzzaamheid, tegenspraak en gedweeheid, onverstand en wijs beraad, verharding en boete, vertoonen zich hier gestadig en wisselen zich in deze raadselachtige omgeving, en niet zelden bij dezelfde personen en op denzelfden dag af. Er is hier een geoeffend oog en een geest des onderscheids noodig, om niet op een zijpad te verdwalen, en door nauwlettende zorg voor kleinigheden groote onheilen te voorkomen. Het verschoonend oog der liefde mag hier niet door gal en bitterheid worden verduisterd, want er is zoo veel in het leven dezer ongelukkigen, waar de onwetendheid de schuld vermindert. En hoe vaak treft men onder haar beminnelijke karakters aan, kinderen des Heeren, schapen van den goeden Herder, die zijn stem zoo gaarne hooren en Hem gewillig volgen, en die anderen stichten door leer en voorbeeld.

Ook dit jaar en in den laatsten tijd vooral, deed zich

het treurig verschijnsel voor, dat zeer jeugdige personen in het Asyl aankomen. Zelfs van 15 jaren vindt men er, die op het heillooze pad der zonde zijn verdwaald geraakt. De vloek van God en van de menschen rust op het hoofd der ouders, die deze zware schuld op hun ziel hebben geladen. Een vloek zal er komen over het huis der weelderigen en rijken, die de gaven Gods hebben misbruikt in het verleiden en verraden van de onschuld, en van de onervarenheid van den jeugdigen leeftijd hebben gebruik gemaakt ter voldoening van de laagste driften. De weelde en de godsdienstloosheid van den tijd vertoonen zich hier in haar gruwelijkste gedaante.

En Steenbeek is een getuigenis tegen dezen gruwel, en die zal er blijven, totdat gij ophouden zult, een Asyl voor gevallenen noodzakelijk te maken. Die getuigenis tegen een kanker in onze Nederlandsche maatschappij moge meer en meer blijken een helpend middel te zijn, tegen een kwaad, dat meer bederft dan pest of hongersnood.

En nu, de man, die het Asyl Steenbeek heeft gebouwd aan een bijna onmerkbaar beekje, dat het overtollige boezemwater naar de Linge afvoert, de man, die het dertig jaren als op vleugelen der liefde heeft gedragen, die heeft geduld en volhard, is niet meer. Zijn roepende, vermanende en vertroostende stem wordt er niet meer gehoord. Het is thans een vaderloos gezin, dat onder voogden en verzorgers is gesteld. Zijn stoel op de kamer der Directrice blijft ledig, en, er is een ledig overal. Men vraagt het zich telkens af, hoe heeft één mensch zooveel weten te vervullen. Men houdt daar thans rekening met zijn hart en geweten, en die zich het minst te verwijten heeft, gevoelt de meeste smart,

de smart van het gemis. En al is het, dat de kracht der bejaarde Directrice en haar moed schijnen te verdubbelen, daarmede kan het gevoel van gemis niet worden weggenomen. Hier geldt het in volle kracht: hoe grooter de vereering, hoe grooter de smart bij het ontvallen.

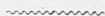
De oprichting van een gedenkteeken, zal misschien later geschieden, doch eigenlijk is de Heuvelkerk zijn gedenkteeken, en het Asyl Steenbeek zijn kroon.

Hemmen, 15 Sept. 1876.

LIJST DER CORRESPONDENTEN

VAN HET

ASYL STEENBEEK.

<i>Alkmaar</i>	J. SCHRIEKE.
<i>Amersfoort.</i>	J. W. L. BARON VAN BOETZELAER.
<i>Anjum</i>	Ds. H. A. LEENMANS.
<i>Apeldoorn</i>	Ds. C. F. GRONEMEIJER.
<i>Arnhem</i>	Jhr. C. A. H. MOLLERUS.
<i>Assen</i>	J. HEMMES.
<i>Baarn</i>	Ds. F. J. HERMAN.
<i>Barneveld</i>	Mej. J. CORVER.
<i>Bemmel</i>	Ds. J. C. W. QUACK.
<i>Berlikum (in Friest.)</i>	H. POLLEMA.
<i>Blokzijl.</i>	P. NAUTA.
<i>Bolsward</i>	Ds. M. E. VAN DER MEULEN.
<i>Breda</i>	Ds. B. J. SWAAN.
<i>Breukelen</i>	Ds. A. COUVÉE AZ.
<i>Brielle</i>	Ds. N. VAN DER TUUK ADRIANI.
<i>Brummen</i>	Ds. J. ROMENY.
<i>Broek in Waterland.</i>	P. L. THERENS te <i>Monnikendam.</i>
<i>Delfshaven.</i>	Mr. J. KRUYFF.
<i>Delft.</i>	Ds. W. C. E. KOCH.

<i>Deventer</i>	Ds. G. P. KITS VAN HEYNINGEN.
<i>Doesburg</i>	Ds. H. E. FAURE.
<i>Dokkum</i>	Ds. M. W. SCHELTEMA EZ.
<i>Dordrecht</i>	Dr. J. J. STRONCK.
<i>Edam</i>	C. H. ZOUTMAAT BRUGMAN.
<i>Enkhuizen</i>	Ds. E. CATS WOR.
<i>Enschede</i>	Ds. W. VLIEGENTHART.
<i>Franeker</i>	L. HOFSTRA JR.
<i>Ginneken</i>	Mevr. Wed. LOEFF geb. v. GELSDORP.
<i>Goes</i>	Jhr. Mr. J. J. POMPE VAN MEER- DERVOORT.
<i>Gorinchem</i>	A. SCHEFFERS.
<i>Gouda</i>	Ds. J. W. HAVERKAMP BEGEMANN.
<i>'s Gravenhage</i> . . .	Mr. J. D. W. PAPE.
<i>Grevelduin Capelle</i> .	Ds. J. A. P. RIS LAMBERS HZ.
<i>Groningen</i>	Prof. I. J. P. VALETON.
<i>Haarlem</i>	Ds. C. J. BRUTEL DE LA RIVIÈRE.
<i>Harderwijk</i>	A. GREIDANUS TZ.
<i>Harlingen</i>	Ds. H. C. VOORHOEVE.
<i>Hattem</i>	Ds. Jhr. W. F. TRIP V. ZOUTTLANDT.
<i>Heerenveen</i>	Ds. J. F. CORSTIUS JR.
<i>Helder en Nieuwed.</i>	Ds. JOH. DYSERINCK.
<i>Hilversum</i>	F. HAM.
<i>Hoogez. en Sappem.</i>	A. F. ZIESSEN.
<i>Hylaard</i>	Ds. J. P. ROSCAM ABBING.
<i>Joure</i>	Ds. F. BORN.
<i>Kampen</i>	Dr. C. P. HOFSTEDE DE GROOT. Ds. A. BRUMMELKAMP.
<i>Koog aan de Zaan.</i>	Ds. A. W. HUIDEKOPER.

<i>Koudum</i>	Ds. L. TINHOLT.
<i>Kralingen</i>	Ds. S. H. BUITENDIJK.
<i>Leeuwarden</i>	C. J. DE BORDES.
<i>Lemmer</i>	F. SLEESWIJK VISSER.
<i>Leyden</i>	B. CORTS.
<i>Maarssen</i>	Ds. M. A. ADRIANI.
<i>Maassluis</i>	Ds. H. W. VOLLENHOVEN V. DAALEN.
<i>Medemblik</i>	A. T. VAN WIJNGAARDEN.
<i>Middelburg</i>	Ds. B. H. CARP. Dr. F. P. J. SIBMACHER ZUNEN.
<i>Monnikendam</i>	P. L. THIERENS.
<i>Moordrecht</i>	Dr. H. M. VAN LOON.
<i>Nijkerk</i>	G. VAN DER FLIER.
<i>Nijmegen</i>	Ds. F. W. SMITS PZ.
<i>Oldeberkoop</i>	Ds. J. DIJCK FLEDDERUS.
<i>Oosthem</i>	Ds. J. H. GULDENARM.
<i>Overveen</i>	J. J. DE WAAL MALEFIJLT.
<i>Renkum</i>	Ds. B. MOSSEL.
<i>Rhenen</i>	Ds. J. PH. HATTINK.
<i>Rotterdam</i>	Dr. J. C. BURKENS.
<i>Schiedam</i>	A. KEUZENKAMP.
<i>Schoonhoven</i>	G. VAN EWJK.
<i>Slochteren</i>	F. L. POSTHUMUS MEYJES.
<i>Stuis</i>	Ds. J. KNOTTENBELT.
<i>Sneek</i>	Ds. F. J. P. MOQUETTE.
<i>Steenwijk</i>	H. SPANJAARD VAN GUNST.
<i>Tubbergen</i>	Ds. R. HATTINK.
<i>Usselo</i>	Ds. H. ROMENY.
<i>Utrecht</i>	Mr. S. H. VERNÈDE.

<i>Veenendaal</i>	. . .	P. ROODHUYZEN.
<i>Velp</i>	Ds. A. J. KAN JR.
<i>Vianen</i>	Ds. F. D. J. MOORREES.
<i>Vlaardingen</i>	. . .	Dr. E. H. VAN LEEUWEN.
<i>Vlissingen</i>	J. C. DE KOSTER.
<i>Voorschoten</i>	. . .	Ds. J. J. SLUITER.
<i>Wageningen</i>	. . .	Ds. J. KOOY.
<i>Warmond</i>	Ds. N. OSTI.
<i>Weesp</i>	Ds. J ^b . MOULIJN.
<i>Wassenaar</i>	Ds. L. J. VAN RHIJN.
<i>Workum</i>	Ds. H. A. HEINECKEN.
<i>Ylst</i>	W. M. OPPERDIJK.
<i>Zeyst</i>	J. KUYTENBROUWER.
<i>Zierikzee</i>	Jhr. J. L. DE JONGE.
<i>Zutphen</i>	Ds. J. G. VAN GRIETHUIJSEN.
<i>Zwolle</i>	J. P. VAN DIJK.
<i>Zwijndrecht</i>	. . .	D. VAN PELT.

LIJST DER BESTAANDE VEREENIGINGEN

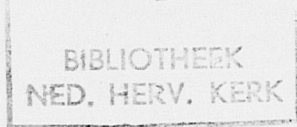
TOT

OPBEURING VAN BOETVAARDIGE GEVALLENE VROUWEN.

- Commissie te Amsterd. C. P. VAN EEGHEN.
Ds. P. VAN DER GOOT PZ.
Dr. E LAURILLARD.
Ds. PH. R. HUGENHOLTZ.
Ds. L. C. LENTZ.
Ds. J. POSTHUMUS MEYJES.
Dr. D. J. MUNTENDAM WZ.
Prof. C. B. TILANUS.
Dr. M. J. VERKOUTEREN.
Mr. JERONIMO DE VRIES JZ.
Dr. G. A. VAN LIMBURG BROUWER,
(Honorair.)
Ds. J. P. HASEBROEK, (Honorair.)
» » Rotterd. Ds. H. J. R. G. THEESINGH, President.
J. C. BURKENS, Secretaris.
G. P. KRUYFF.
L. J. LUYKS.

- Comm. te Rotterdam. J. M. A. BICKER CAARTEN.
G. P. ITTMANN JR.
- » » 's Gravenh. Ds. C. E. VAN KOETSVELD.
Ds. J. H. GUNNING JR.
- » » Utrecht. Ds. J. F. VAN HOOGSTRATEN,
President.
Jhr. E. VAN WEEDE VAN DIJKVELD.
Secretaris en Penningmeester.
Ds. J. C. VERHOEFF.
Jhr. Mr. W. VAN TEYLINGEN VAN
KAMERIK.
J. HULSEBOS.
A. A. LOOIJEN.
Dr. P. J. IDENBURG.
- » » Leeuwarden. Ds. S. K. THODEN VAN VELZEN.
E. H. LASONDER.
W. J. OOSTERHOFF WZN.
- » » Nijmegen. J. BOUSQUET.
Ds. J. HOOYKAAS HERDERSCHEE.
Dr. C. NOORDUYN.
- » » Leyden. Dr. H. G. HAGEN.
Dr. W. M. S. JUNIUS.
Ds. F. J. KUYPER.
Mr. SAMUEL LE POOLE.
Prof. A. E. SIMON THOMAS.
W. T. WERST.
- » » Haarlem. Ds. C. J. BRUTEL DE LA RIVIÈRE.
G. A. HOOG.
A. F. VAN KEMPEN.

Comm. te Groningen. Prof. P. HOFSTEDE DE GROOT,
President.
Ds. W. GERHARDS, Vice-President.
Prof. I. J. P. VALETON, Secretaris.
Dr. A. TH. FOLKERSMA,
Penningmeester.
Jhr. Mr. W. C. A. ALBERDA VAN
EKENSTEIN.
Mr. W. L. SCHIFFER.

NB. *Aan hen, die het Asyl Steenbeek bij TESTAMENTAIRE DISPOSITIE zouden wenschen te bedenken, wordt daartoe de volgende formule aanbevolen: „Aan de Inrichting onder de benaming van „het Asyl Steenbeek, te Zetten in Gelderland. ter beschikking van „Heeren Bestuurderen van dezelve Inrichting in der tijd, eene „som van enz.”*

Donatiën en Contributiën

TEN BEHOEVE VAN HET

ASYL STEENBEEK.

	Jaarlijks.	Voor eens.		Jaarlijks.	Voor eens.
H. K. H. Prinses Marianne der Neder- landen	f 25		Per Transport.	f 97 50	f —
Amsterdam.			G. J. C. Cavaljé	» 2 50	
Mr. P. J. Teding van Berkhout.	» 10		Jkvr. M. Corver Hooft.	» 10	
Mevr. Wed. J. Boeke.	» 2 50		G. H. Crone	» 5	
E. C. Boissevain	» 2 50		H. G. T. Crone.	» 5	
G. Boissevain	» 2 50		Jhr. Mr. C. Dedel.	» 5	
W. Borski.	» 10		J. Dinger.	» 2 50	
Jhr. Mr. J. de Bosch Kemper	» 5		J. G. Deuffer Wiel.	» 2 50	
H. Branderhorst	» 2 50		A. van Dobbenburgh.	» 1 50	
Mevr. D. P. Brandt- van Eeghen.	» 5		C. B. A. van Dusseau.	» 2	
George Brandt.	» 10		A. W. van Eeghen.	» 10	
G. Bredie.	» 2		Mej. A. C. M. van Eeghen	» 5	
J. J. Bredius	» 5		C. P. van Eeghen.	» 25	
Mevr. A. Brugmans.	» 4		Mej. Jacoba v. Eeghen.	» 5	
Jonkvr. H. H. Brug- mans.	» 4		Mej. P. A. v. Eeghen.	» 10	
Mevr. H. A. Bult- man Hz.	» 2 50		Mevr. Wed. J. van Eeghen-Labouchère.	» 15	
Mejn. Buys	» 5		Josua van Eik.	» 8	
Transport.	f 97 50	f —	L. L. Elders.	» 1 50	
			Ph. Everts	» 2 50	
			Mevr. Fabricius van Leyenburg.	» 5	
			L. Fernbout.	» 2 50	
			J. M. Furstner.	» 2 50	
			Transport.	f 230 50	f —
			Ds. P. van der Goot Pz.	» 5	

DONATIËN EN CONTRIBUTIËN.

	Jaarlijks.	Voor eens.		Jaarlijks.	Voor eens.
Per Transport.	f 230	f —	Per Transport.	f 451	f —
J. C. Groenewegen . . .	2		Jhr. Mr. J. W. van Loon	10	
J. Groenewegen . . .	5		Jhr. H. M. J. van Loon.	10	
H. C. Grosheide . . .	2 50		Mvr. Ludengeb. Luden	5	
Mej. J. C. Gülcher . . .	3		J. H. Luden.	5	
A. de Haan Pz.	5		Jan Lugt.	2 50	
Ds. J. P. Hasebroek.	5		H. Luneman.	1 50	
H. Hattink	2 50		Mvr. Martin-Hageman	10	
J. W. Hattink	5		G.H.J. van der Meulen.	5	
B. Heldring	10		Mevr. C. J. Meulman-		
C. Hermanides	2 50		Rupe	2 50	
Mevr. Hermes geb.			Mej. Meuser.	2 50	
Corver Hoo't	10		J. W. Meyjes	2	
E. W. Heyblom	5		N. J. Mouthaan	2 50	
Mr. S. J. Hingst Jr.	5		Frederik Muller	5	
Mevr. Wed. J. Hodshon	3		Dr. D. J. Muntendam.	4	
Jonkvr. M. Hodshon.	5		F. de Neufville	5	
Prof. S. Hoekstra Bz.	5		Mevr. Wed. F. J. Domela Nieuwenhuis	5	
Mej. A. Holzmann	5		N. N.	30	
H. Höveker	3		A. Oostendorp	2 50	
Höweler	2 50		H. G. Oijens.	10	
Ds. Ph. R. Hugenholtz	2 50		Mr. G. H. de Marez Oijens	10	
Mej. G. M. J. Huidekoper.	25		A. D. de Marez Oijens.	10	
J. K. Huysinga.	5		Mej. C. A. C. Pierson.	5	
J. Jurjans	2 50		Mr. N. G. Pierson.	5	
H. Keuch.	2 50		P. L. Posthumus	2 50	
Mej. J. M. Klinkhamer.	5		H. Rahusen	25	
A. S. J. Koch	25		Mevr. Wed. R. Reudler.	1	
Mevr. Wed. H. M. Labouchere.	10		D. de Ridder	2	
Mevr. Wed. Labouchere-de Lepel	20		C. B. van Rinsum	2	
Mej. A. M. F. Labouchere	10		Jhr. Mr. W. Roëll	5	
C. B. Labouchere.	10		Mevr. Rutgers van Rozenburg-Tinholt	5	
Mevr. Lantsheer	2		Jonkvr. Rutgers van Rozenburg	6	
J. F. van Lennep.	5		Th. Sanders Jr.	5	
Wijlen Mevr. Douair v. Lennep-van Loon.	10		Prof. J. G. de Hoop Scheffer.	2 50	
Transport.	f 451	f —	Transport.	f 657	f —

DONATIËN EN CONTRIBUTIËN.

	Jaarlijks.	Voor eens.		Jaarlijks.	Voor eens.
Per Transport.	f 657	f —	Per Transport.	f 807 25	f —
Mevr. Wed. R. L.	»	»	P. Kamsteeg	»	1
Scholten	» 2 50	»	Ds. J. Kraijenbelt . . .	»	1
J. G. Sillem.	» 25	»	Mevr. Wed. Kluppel-		
W. Testas	» 2 50	»	Fabritius	»	2
Mevr. van Tijen-Mout-			Mr. D.F.vanLeeuwen . .	»	1
haan	» 2 50	»	G. J. van Leeuwen . . .	»	10
Mr. J. W. Tydeman . . .	» 3	»	Mevr. Wed. van Leeu-		
Mevr. Wed. J. M.			wen-Vollenhove	»	1
Uhlenbroek	» 5	»	Ds. D. Rijnders	»	2 50
C. de Veer Jr.	» 5	»	J. Schrieke	»	2 50
H. C. Veltman	» 10	»	J. J. Schrieke	»	2 50
Mej. M. van der Vliet . .	» 2 50	»	J. Schouten	»	50
Mej. O. van der Vliet . .	» 2 50	»	Mevr. Wed. W. Zaad-		
Mej. W. J. J. v. d. Vliet .	» 5	»	noordijk	»	1
Mevr. Messchert van					
Vo'enhoven	» 10	»	Amersfoort.		
Mevr. Douair. Voom-			J. W. L. Baron van		
bergh-van Loon	» 10	»	Boetzelaer	»	2 50
Dr. G. J. Vos Az.	» 1	»	Mevr. Wed. de Bruyn-		
A. Vou'te	» 15	»	van Hasselt	»	2
Mej. S. M. Vou'te	» 3	»	P. E. van Ittersum . . .	»	1
Mevr. Wed. F. G.			E. Kudrop	»	2 50
Waller	» 2 50	»	J. J. Meder	»	2 50
Mej. P. A. Waller	» 2	»	P. Schuyt	»	4
Mevr. Wed. Waller-			Mej. A. E. Thomas	»	4
Oijens	» 10	»	Mevr. Wesseling Mey-		
J. P. van der Weyden . . .	» 2 50	»	jes	»	2 50
Mej. Laan Willink	» 5	»	Mevr. Dre. Wittwaal		
Wijlen Mej. M. C. F.			van Stoetwegen	»	2 50
Winterberg	» 1 50	»			
R. Daniël Wolterbeek . .	» 4	»	Amerongen.		
Jonkv. C. M. d'Yvoy . . .	» 10	»	D. van Eldik	»	1
Alkmaar.					
Mej. M. Abbring	» 2 50	»	Apeldoorn.		
J. M. Burkunk	» 1	»	Mej. Neelmeyer-Knop . . .	»	1
Mej. W. Druyvesteyn . . .	» 2	»	Mej. Tinne	»	10
Ds. E. B. Gunning	» 2 50	»			
B. Jongers	» 25	»	Transport.	f 867 75	f —
Transport.	f 807 25	f —			

DONATIEN EN CONTRIBUTIËN.

	Jaarlijks.	Voor eens.		Jaarlijks.	Voor eens.
Per Transport.	f 867	f —	Per Transport.	f 970	f —
Arnhem.			H. van den Ham	2	
Mej. van Batenburg	2 50		J. A. Rademaker	1 50	
H. B. Breijer	2 50		J. van Schothorst	1 50	
Mej. M. E. Croll	8		Ds. J. W. van Vloten.	1 50	
Mei. B. van Dolder	2 50		Beesterzwaag.		
Engelenburg, voor het			Jhr. J. A. Lycklama à		
Burgerweeshuis	5		Nycholt	10	
C. W. van Hasselt.	2 50		Bennekom.		
K. Heldring.	10		C. D. Lagerwerff	1 50	
Mej. A. P. Hoffman	5		Bergen op Zoom.		
Mevr. Douair. Hora-			Mevr. Storm van 'sGra-		
Siccama	2 50		vezande	2 50	
C. W. Graaf van Lim-			Berlikum (Friesl.).		
burg Stirum	3		S. Gille Heringa	2 50	
A. Menalda	2		H. Polliema	2	
Jnr. C. A. H. Mollerus.	10		K. van der Schaaf	1	
Jvr. J. C. Mollerus	2 50		Bloemendaal.		
Jvr. van Rappard.	5		Mevr. Huyghens Bac-		
Mevr. Raijmakers-de			ker, geb. Roëll	3	
Clercq	2		L. Rouwens	1 50	
Siblesz.	5		Mej. H. Stadig.	2	
Sinderam	5		Bolsward.		
Mevr. Bar. van Ver-			Ds. A. van Apeldoorn.	1	
schuur	10		J. Binkes.	1	
J. J. van Vollenhoven.	5		J. D. de Boer	1	
Mevr. Vriese-Buma	1 50		R. de Boer Dz.	1	
Mej. M. de Wildt.	1		Y. T. de Boer	1	
Mevr. de Wildt-Noort-			Mej. Brongers	1	
bergh v. Brandwijk.	2 50				
G. Ypenburg	2				
Bakhuizen.					
Jhr. Mr. J. H. F. K. van					
Swinderen	5				
Barneveld.					
L. L. Calkoen	1				
Transport.	f 970	f —	Transport	f 1009	f —

DONATIËN EN CONTRIBUTIËN.

	Jaarlijks.	Voor eens.		Jaarlijks.	Voor eens.
Per Transport.	f 1009 25	f —	Per Transport.	f 1052 25	f 2 50
Mej. K. Dijkstra . . . »	1		Mevr. Matthes geb.		
B. D. Eerdmans . . . »	1		James »	5	
D. Eerdmans »	1		K. A. Nolthenius . . . »	2 50	
R. F. Feenstra »	1		N. N. door Ds. Couvée.		» 40
W. van Hulst »	1				
J. G. Keilmann »	1		Brielle.		
Mevr. Wed. Lycklama			Ds. N. van der Tuuk		
à Nyeholt geb. deKok.	» 1		Adriani »	2	
Ds. M. E. v. d. Meulen.	» 1				
C. L. van der Molen.	» 1		Britsum.		
Mev. Haitsema Mulier-			Mevr. Wed. Tromp		
Ypey »	2		geb. Moll. »		» 5
S. D. Wartena »	1				
Bovenkarspel.			Broek in Waterland.		
Ds. F. H. Moorrees . . . »	1 50		P. Hoenderdos »	1	
Breda.					
Mevr. Bagelaar »	2 50		Brussel.		
G. van Gheel Gilde-			D. Oijens »	5	
meester »	1 50				
S. Varncombe Sanders.	» 2 50		Cortgene.		
H. C. Schänikes »	1		J. W. Vader »	5	
Mevr. Six »	1 50		Verburg »	5	
Baron G. D. L. van					
Slingelandt »	2 50		Cothen.		
Jonkvr. L. Stratenus.	» 1 50		Ds. Westrik »	2 50	
Ds. B. J. Swaan »	2				
Mej. Terveer »	5		Dantumawoude.		
J. E. V. »		» 2 50	P. G. Oberman »	2	
Breukelen.					
P. L. A. Collard »	2		Delft.		
Mevr. S. H. Couvée-			Bichon van IJssel-		
de Wildt »	1		monde »	1 50	
G. Duuring »	5		Transport.	f 1083 75	f 47 50
Abr. Heemskerk »	1 50				
Transport.	f 1052 25	f 2 50			

DONATIËN EN CONTRIBUTIËN.

	Jaarlijks.	Voor eens.		Jaarlijks.	Voor eens.
Per Transport.	f 1083 75	f 47 50	Per Transport.	f 1134 25	f 47 50
Mevr. Blanchenay . . .	» 2		Delfshaven.		
Ds. A. H. Broens . . .	» 2 50		G. B. van Duyl . . .	» 2 50	
Mevr. de Bruyn-Kops . .	» 1		Mevr. Kruyff geb.		
A. Bijl Sr.	» 1		Schott	» 5	
Mevr. Dros-Tinholt . .	» 5		P. Schiltman . . .	» 5	
Mevr. Evers-Boon. . .	» 1		M. J. van Tussenbroek .	» 1	
Mevr. van der Goes van Naters	» 2 50		Deventer.		
Mevr. 's Gravesande- Guicherit	» 1 50		Ds. G. P. Kits van Heyningen	» 1 50	
Dames Ham.	» 1		J. W. Koer	» 2 50	
Mevrouw Hoekwater- Smitsaert	» 1		Ds. L. Mees	» 1	
Mvr. Hoogeveen-Dros . .	» 1 50		J. M. Smits	» 1 50	
Dr. E. Pijnacker Hor- dijk	» 1 50		Doesburg.		
Mevr. Juynboll-Scha- dee	» 2 50		Mej. J. T. C. Gregory . .	» 5	
Mevr. Kloppert.	» 1		Mej. M. van 't Haaff . .	» 1	
Mevr. Knottenbelt . . .	» 1		Mvr. van Hengst-Patijn .	» 5	
Ds. W. C. E. Koch . . .	» 2 50		Dames Hooglandt. . . .	» 1	
Mevr. Koch-Harencar- spel	» 2 50		Mevr. Ketjen-Haersma . .	» 2	
Mevr. Wed. N. Koo- mans	» 1 50		Mr. R. J. W. Ketjen . . .	» 5	
A. van der Leeuw . . .	» 2 50		Mevr. de Moen-van Haersolte	» 1	
A. M. Schagen van Leeuwen.	» 2 50		Mevr. J. de Ridder . . .	» 1	
Mevr. Milders	» 1		Dokkum.		
Mevr. Moerman	» 1 50		Y. Douma	» 1	
Mevr. Molenkamp. . . .	» 1 50		T. R. Dijkstra	» 1	
Mej. Montanus	» 2 50		Ds. M. W. Scheltema Ez. .	» 2	
N. N.	» 1 50		B. Wielinga	» 1	
Mevr. Oskamp	» 1		Doornwerth.		
Mevr. van der Swalme- Tak	» 1		Mevr. bar. douair. van Brakell-Doornwerth . .	» 15	
Mevr. Valetou	» 1		Transport.	f 1195 25	f 47 50
Mevr. Vreede-van der Mandele	» 1				
Mevr. van Willigen . .	» 1				
Transport.	f 1134 25	f 47 50			

DONATIËN EN CONTRIBUTIËN.

	Jaarlijks.	Voor eens.		Jaarlijks.	Voor eens.		
Per Transport.	f 1195	25 f 47	50	Per Transport.	f 1273	75 f 47	50
Dordrecht.				P. van Brede-			
Mevr. Wed. v. d. Berg. »	1	50		rode . . . » 1875. »	1		
G. W. de Boo . . . »	1	50		» 1876. »	1		
Mr. M. Crommelin »	5			C. H. Zout-			
A. Donszelman . . »	1			maat Brug-			
N. van Dooren . . »	1			man . . . » 1875. »	2	50	
J. G. Durr . . . »	1			» 1876. »	2	50	
Mej. W. P. van den				Mevr. Wed.			
Heuvel . . . »	1			W. Pont . . » 1875. »	2		
G. 't Hooft . . . »	2	50		» 1876. »	2		
A. Kemp . . . »	2			Ee bij Dokkum.			
J. Morks Jz. . . »	1			E. E. Meindersma . . »	2	50	
Dr. W. D. van Olden-				Ede.			
horgh. . . . »	5			Mej. Clant . . . »	2	50	
Ds. D. Pijzel . . . »	5			Jhr. M. Elout . . . »	2	50	
A. Rietveld . . . »	1			Mevr. douair. Knuttel			
Jonkvr. H. T. Repelaer. »	5			geb, Freyss . . . »	5		
J. G. v. Schaardenburg. »	2	50		Dames Leeson . . . »	5		
Mevr. Schoch-de Ra-				Mej. J. C. Vernhout. »	2	50	
vallet »	1	50		Eibergen.			
H. Schouten . . . »	2	50		W. H. Smits . . . »	1	50	
L. Schouten . . . »	2	50		Elburg			
G. Sillevs Lz. . . »	3			Mevr. Hoefhamer-van			
Mevr. Wed. L. Sillevs. »	3			Griethuysen . . . »	5		
Mevr. Wed. W. Sillevs. »	1	50		Enkhuizen.			
Ds. M. Sjoers . . . »	5			G. Bruyn »	1	50	
Ds. W. J. O. Sluiter. »	2	50		Ds. E. Cats Wor . . »	3		
Mej. A. R. Stronck . »	5			Ermelo.			
Mej. B. C. Stronck . »	5			De Gemeenred. Heeren »	5		
Dr. J. J. Stronck . »	5			Transport.	f 1320	75 f 47	50
Mevr. Wed. A. Vink. »	1						
A. Vreeburg. . . . »	1						
Edam.							
J. Boot . . . pro 1875. »	2						
» 1876. »	2						
Transport.	f 1273	75 f 47	50				

DONATIËN EN CONTRIBUTIËN.

	Jaarlijks.	Voor eens.		Jaarlijks.	Voor eens.
Per Transport.	f1320	f 75	Per Transport.	f1351	f 48 50
Franeker.			Goes.		
Y. Bekins. »	1		Mevr. Wed. C. C. van den Bosch »	5	
B. Bölger »	2 50		Mevr. van Deinse-de Leeuw »	1	
Ds. H. Boetje »	1 50		J. P. Magielse »	1	
J. Drager »	1		J. Meyler »	1	
W. Ennema »	1		Mevrouw Pompe van Meerdervoort »	2 50	
M. Hofstra »	1		Ds. A. van Schelven. »	1 50	
L. Hofstra Jr. »	1		J. Steketee »	2 50	
H. Kamstra »	1		Mej. C. Toutenhoofd. »	1	
H. IJ. Mulder »	1		A. Visser Az. »	1 50	
J. Pasma »	2 50		Gorinchem.		
R. J. Steinfort »	1		H. J. v. Andel Kantz. »	1	
O. van der Veen »	1 50		A. Blankers »	2	
K. de Wit »	75		C. A. H. van Bart »	1	
Jongedochters-vereeniging "het Mostaardzaadje" »		1	Mej. B. J. van Beyeren. »	1	
Fijnaart.			J. Kemp Sr. »	1	
Ds. J. H. Geselschap. »	1 50		Mej. H. C. Loeven »	1	
Giethoorn.			A. Noorderbroek »	1	
H. Vos Jr. »	2 50		A. Scheffers »	1	
Ginneken.			J. A. G. de Waal. »	1	
Mevr. bar. van Boetzelaer »	1 50		Ds. W. Zegers »	1	
Mevr. Bezemer »	1		Gouda.		
Mevr. Wed. Josselin de Jong »	1		Ds. W. F. Barbiers »	1	
Mevr. Loeff »	1		Ds. Haverkamp Bege- mann »	1	
Mevr. Maas »	1		Ds. Bloemers »	2 50	
Mevr. N. N. »	2		W. J. Fortuyn Droog- lever »	3	
Mej. de Ruiter »	1		Mej. H. Hoffman »	5	
G. Six »	1		Mej. R. Hoelen. »	1	
Transport.	f1351	f 48 50	Transport.	f1393 50	f 48 50

DONATIËN EN CONTRIBUTIËN.

	Jaarlijks.	Voor eens.		Jaarlijks.	Voor eens.
Per Transport.	f 1393 50	f 48 50	Per Transport.	f 1499	f 48 50
Mej. E. Saltzer.	» 1		N. N.	» 5	
Mvr. Vorstman-Perier. »	1		M. v. O.	» 5	
Ds. M. A. G. Vorstman. »	2 50		Mevr. Pape, geb. Cau. »	5	
			Mevr. grav. van Rech-		
's Gravenhage.			teren	» 10	
B. B. B.	» 10		Repelaer	» 4	
Mevr. bar. douair.			Gener. de la Sarraz. »	24 75	
Baud.	» 2 50		Mevr. bar. Schimmel-		
Jhr. Mr. S van den			penninck v. d. Oye. »	5	
Berch Heemstede. »	5		Mr. R. J. Graaf		
J. W. van den Bergh. »	10		Schimmelpenninck »	5	
Ds. Ch. J. Bryce.	2		Jhr. J. J. Singendonck. »	10	
Mevr. grav. van By-			Mevr. Singendonck-		
landt.	» 4		Scholten.	» 12	
Mej. T. v. d. B.	» 5		Mevr. Six, geb. Beyer. »	4	
Mevr. von Daehne van			Jhr. Mr. van Tets van		
Varick	» 5		Goudriaan	» 5	
Jonkvr. M. C. Dedel. »	10		Jvr. L. A. Trip van		
» Idem voor M. B. »	5		Zoudtlandt	» 4	
» Idem voor v. d.			Saaymans Vader	» 5	
Dussen	» 5		N. N. door Ds. Beynen. »	25	
Mej. N. D.	» 1		Th. Heemskerck.	» 2 50	
Mevr. bar. Fagel.	» 5				
Mevr. van der Gon-			's Grevelduin		
Netscher.	» 2 50		Capelle.		
C. J. de Haan.	» 1		Ds. J. A. P. Ris Lam-		
L. M. de Haan.	» 2		bers Hz.	» 1	
Mevr. grav. van Ho-					
gendorp.	» 5		Groede.		
Mevr. Wed. Huet-			Ds. H. J. Janssen.	» 1	
Ledeboer	» 3				
Dr. Hummel	» 3		Groningen.		
Jonkvr. van Ittersum. »	3		Dames Alberda	» 2	
Ds. J. G. Knottnerus. »	1 50		B. H. Decker	» 1	
Ds. D. Pz. Knuttel	2		Mevr. de Geer-Bec-		
Mr. C. F. de Bruyn			kering	» 2 50	
Kops	» 2 50		Mej. C. M. Gouverneur. »	1	
Mevr. Kravenhoff.	» 1				
Ds. J. Moll Jz.	» 5		Transport.	f 1611 25	f 76
Transport.	f 1499	f 48 50			

DONATIËN EN CONTRIBUTIËN.

	Jaarlijks.	Voor eens.		Jaarlijks.	Voor eens.				
Per Transport.	f1611	25	f 76	Per Transport.	f1682	75	f 77	68	
P. M. van der Haer.	»	3		J. S. Meijer	»	50			
Graaf van Heiden	»			J. G. Mühling	»	1			
Reinestein	»	2	50	Jhr. J. R. T. Ortt	»	5			
Mevr. van der Hoop-	»			Mej. H. M. Petitpierre.	»	10			
de Ranitz	»	3		Mevr. Douair. M. A.	»				
F. van Kooy	»	1		Quarles van Ufford.	»	5			
C. Loder	»	2	50	Jhr. P. N. Quarles van	»				
Mevr. Wed. de Ranitz-	»			Ufford	»	2	50		
Crommelin	»	2	50	Dr. C. G. von Reeken.	»	1	50		
Mevr. Wed. Star	»			Mevr. bar. Roëll-van	»				
Numan	»	2	50	de Poll	»	5			
Mevr. van Swinderen-	»			Mevr. Douair. S. R. Rut-	»				
van Imhoff.	»	2	50	gers van Rozenburg.	»	2	50		
Ds. A. van Toorenen-	»			Mej. M. J. C. van Sta-	»				
bergen	»	1		veren	»	3			
N. N.	»		1 68	A. van Stralen.	»	2	50		
				Dr. N. D. Sybrandi	»	2	50		
Haarlem.				Jhr. G. F. van Tets	»	5			
Jonkvr. Teding van				Mevr. bar. van Tuyl					
Berkhout	»	5		van Serooskerken v.					
J. Bierens de Haan.	»	5		Vleuten	»	2			
Mej. van Breda	»	2	50	Mevr. v. Valkenburg,					
C. J. G. de Booy	»	2	50	geb. Teding v. Berk-					
Dr. A. W. Bronsveld	»	1		hout	»	2	50		
P. J. Burck	»	1	50	A. de Waal Malefyt	»	2			
A. L. Dijserinck	»	2	50	Mevr. Wed. Wagner.	»	2	50		
J. J. W. Eekhout	»	1		Mevr. Wed. J. R. Wer-					
Mevr. Enschedé-Koe-	»			nink	»	2			
nen	»	10		Jhr. Mr. J. P. v. Wic-					
C. de Haan	»	2	50	kevoort Crommelin	»	5			
Mevr. Wed. de Haan-	»								
Goyer.	»	2		Haarlemmermeer.					
Dr. D. de Haan	»	2	50	Ds. F. A. van Loenen.	»	2	50		
Ds. J. M. J. Hoog	»	2	50						
J. Jutting	»	1		Harderwijk.					
Mej. van Ketwich.	»	1	50	L. W. Bilderdijk	»	1			
J. Klein	»	1		A. Greidanus Tz.	»	2			
Mej. A. A. A. C. Koenen.	»	5		Ds. A. Meerdink	»	1	50		
A. C. Kruseman	»	2							
Transport.	f1682	75	f 77	68	Transport.	f1751	75	f 77	68

DONATIËN EN CONTRIBUTIËN.

	Jaarlijks.	Voor eens.		Jaarlijks.	Voor eens.		
Per Transport.	f1751	75 f 77	68	Per Transport.	f1803	25 f 77	68
Harlingen.				W. J. E. Smissaert	»	5	
D. Boersma	»	1		J. Wolbers	»	5	
Ds. J. Boetje	»	1	50	Mej. J. M. Wolbers	»	5	
Ds. P. Cool	»	1	50	Heerde.			
Jakob Dijk	»	1		H. C. van der			
Jelle J. Dijk	»	1		Houven van			
Ds. A. van der Flier.	»	1	50	Oordt pro 1875.	»	10	
Mej. P. M. Hanekuyk.	»	2	50	» 1876.	»	10	
H. Hettema	»	1		Heilo.			
K. Hoekstra Sz.	»	1		Jhr. Mr. G. C. Fon-			
J. Huidekoper	»	2		tein Verschuier	»	2	50
M. R. Lamminga	»	1		Mevr. Douair. Jhr. Mr.			
J. L. van Loon	»	1	50	van Foreest	»	10	
P. L. Miranda	»	1		N. N.	»	10	
H. Ouëndag	»		50	Helder en Nieuwe-			
R. A. de Ruiter	»	1		diep.			
W. Ruitinga	»	2	50	Ds. Joh. Dijserinck	»	1	
Mej. Wed. R. Snoek.	»	1		P. C. de Winter	»	1	50
S. R. Steensma	»		50	Hellevoetsluis.			
Familie Tromp.	»	3		W. Klop	»	1	
Hattem.				Mej. A. Landheer	»	1	
F.A.S.A. Bar.				Hemmen.			
van Ittersum » 1875.	»	3		Baron van Lynden			
» 1876.	»	3		van Hemmen	»	5	
Ds. F. W. Trip				Ds. de la Saussaye	»	5	
v. Zoudtlandt pro 1875.	»	4		Mej. van Vlotten	»	20	
» 1876.	»	4		Hendrik-Ido-			
Heeg.				Ambacht.			
B. A. Visser	»	2	50	J. 't Hooft	»	5	
J. A. Visser Jr.	»	1		Transport.	f1890	25 f 87	68
Heemstede.							
G. D.	»	4					
Mevr. J. D.	»	4					
Transport.	f1803	25 f 77	68				

DONATIËN EN CONTRIBUTIËN.

	Jaarliks.	Voor eens.		Jaarliks.	Voor eens.
Per Transport.	f 1890 25	f 87 68	Per Transport.	f 1931	f 87 68
's Hertogenbosch.			P. Tuyninga	1	
Mevr. Pierson-Oijens	5		Jhr. V. L. Vegelin van Claerbergen	2 50	
Hilversum.			A. H. Wumkes	1	
Mej. E. H. A. Eggers	2		D. A. Wumkes	1	
F. Ham	1		N. N. door Ds. F. Born.		25
Mevr. Wed. S. P. Lip- man	10		Kage.		
A. Perk	1 50		Ds. H. C. Bervoets	10	
Mevr. Temminck-Perk	2 50		Kampen.		
Honsholredijk.			Ds. J. Bavineck	1	
P.A. Pijnacker Hordijk	2		Ds. A. Brummelkamp	1	
Mevr. Wed. A. Pijn- acker Hordijk	2		B. Berends ten Cate	1 50	
P. van Trigt	2		G. Eykman	2	
Hoogeveen.			S. Goslinga	1	
Mej. de Koe	1 25		Dr. C. P. Hofstede de Groot	1	
Hoogezand.			J. van der Hoogt	2	
J. Boersma	1		d. G. van der Hoogt	2	
K. Mulder	1		S. T. de Jong	1	
M. Prins	1		Ds. M. Noordt zij	1	
A. F. Ziessen	1		Ds. A. Steketee	1	
Joure.			Ds. J. Sybrandi	1	
Ds. F. Born	1 50		G. Ph. Zalsman	1	
H. Breukerman	1		Koog aan de Zaan.		
C. J. Brunings	1		Ds. A. W. Huidekoper	2 50	
Ds. J. J. Dekkers	1		Koudum.		
J. H. D. Munnik	1		P. T. de Boer	1 50	
Mej. Wed. Tieleman- Rinkes	2		Mej. Wed. T. K. de Boer	75	
Transport.	f 1931	87 68	Mej. Wed. F. Deinum	50	
			Mej. Wed. D. Jaarsma	1	
			M. A. de Jong	1	
			S. J. van der Meulen	1	
			Transport.	f 1971 25	f 112 68

DONATIËN EN CONTRIBUTIËN.

	Jaarlijks.	Voor eens.		Jaarlijks.	Voor eens.
Per Transport.	f1971 25	f 112 68	Per Transport.	f2046 75	f 112 68
J. Reyenga	» 1		Jvr. C. bar. du Tour v. Bellinchave	» 5	
Mevr. Wed. J. Rochefort-de Carpentier	» 2 50		Mej. J. A. Tromp	» 2	
P. Rollema	» 1		H. van der Velde	» 1	
Ds. L. Tinholt	» 2 50		Mevr. S. H. v. Vierssen	» 2	
Jhr. J. K. Vegelin van Claerbergen	» 2 50		Ds. J. B. Weerman	» 1	
Kralingen.			Mr. C. Wichers Wiersma	» 3	
Ds. S. H. Buitendijk	» 1		Lemmer.		
G. J. Zijnen Pz.	» 2		H. P. Bakker	» 1	
Leeuwarden:			Joh. Brandsma	» 1 50	
Jh. Mr. J. B. v. Andringa de Kempenaar	» 3		Mej. Wed. H. W. Brandsma	» 2	
J. M. Baart de la Faille	» 5		Ds. J. H. F. Gangel	» 1	
Battaerd	» 1		J. F. Koksma	» 1 50	
J. Bolman Cz.	» 2 50		H. E. Loen	» 1	
C. J. de Bordes	» 10		L. H. van Noord	» 1	
Mevr. Wed. Buma-de With	» 10		R. Talsma	» 1	
Mevr. Dirks-Bolman	» 2		T. Sleswijk Visser	» 2 50	
Mej. Dorhout	» 2		Jan S. Visser	» 2 50	
Mevr. van Eysinga-v. Welderen Rengers	» 5		W. S. Visser	» 1	
Ds. M. van Geuns	» 1		H. Luiking	» 1	
Wytze de Haan	» 2 50		Leusden.		
Mevr. Wed. van Halmael-Rustinga	» 2		Mr. W. H. de Beaufort	» 10	
Jhr. Mr. J. F. v. Humalda v. Eisinga	» 2 50		Leyden.		
A. Keck	» 2 50		E. Baak	» 1 50	
Mej. J. H. Kruyf	» 1		Mevr. Wed. Berkhout	» 2 50	
J. G. Kuipers	» 2		Jhr. J. Boreel	» 5	
Mevr. Wed. J. Looxma	» 2		Mevr. Wed. Brumund	» 1 50	
J. Oosterhoff Wz.	» 2		B. Corts	» 2	
Jhr. J. E. Panhuys	» 2		Mej. M. J. Couvée	» 1 50	
Mevr. v. d. Santheuvel- de Kempenaar	» 1		W. J. baron v. Dedem	» 2 50	
T. P. Schat	» 2		D. C. Dros	» 3	
Transport.	f2046 75	f 112 68	Ds. J. Drost	» 5	
			D. P. D. Fabius	» 2 50	
			Transport.	f2113 75	f 113 68

DONATIËN EN CONTRIBUTIËN.

	Jaarlijks.	Voor eens.		Jaarlijks.	Voor eens.
Per Transport.	f 2113 75	f 113 68	Per Transport.	f 2162 75	f 116 18
T. J. van 't Hooft. »	1		Ds. H. W. Vollenhoven		
H. Keuchenius »	2 50		van Daalen. »	2 50	
Mej. van Leeuwen-van			Mevr. Wed. J. C. van		
Borselen. »	1		der Lely. »	5	
G. O. »	2 50		Mevr. A. M. van der		
Mevr. Pijnappel »	1		Lely-Steur »	1	
A. Tieleman »	5		W. Overvoorde. »	1	
Ds. S. H. J. de Wolff. »	3		C. van Veen. »	50	
Th. van Wijk »	2				
W. T. van Wijk Jr. »	2		Maartenshoek		
J. C. Bolle »		2 50	J. Jurema »	1	
Lienden.			Medemblik.		
Mej. Beyerinck, voor			D. Alewijn, pro 1875. »	1 50	
3 contribuuanten pro			W. Klots		
1875. »	9		Schardam. » 1875. »	1	
Lochem.			A. T. v. Wijn-		
Mej. S. C. Dassevael. »	3		gaarden »	50	
Mevr. Hagens-Dasse-			Meerloo.		
vael »	1 50		Jonkvr. bar. de Coeq		
Loenen a/d Vecht.			van Haeften »	2 50	
Ds. B. C. Ledeboer. »	2 50		Meppel.		
Maarszen.			J. L. Fijnvandraat »	1	
Mej. L. Abels »	5		Timen Keus pro 1875. »	1	
Ds. M. A. Adriani »	1		» 1876. »	1	
Maarsseveen.			G. Koning »	1875. »	1
J. N. Bastert »	2 50		» 1876. »	1	
H. van der Tak »	2 50		E. Lakke. »	1875. »	1
Maassluis.			» 1876. »	1	
Ds. E. C. van Baerle. »	2		M. Rinkelaar		
Transport.	f 2162 75	f 116 18	Roelink. »	1875. »	3
			» 1876. »	3	
			Mej. Wed.		
			Theunissen. » 1875. »	1	
			Transport.	f 2193 25	f 116 18

DONATIËN EN CONTRIBUTIËN.

	Jaarliks.	Voor eens.		Jaarliks.	Voor eens.
Per Transport.	f 2193 25	f 116 18	Per Transport.	f 2262 25	f 116 18
Mej. Timmer			Mej. M. S. Tak . . .	2	
geb. Braans pro 1875. »	1		Mevr. Wed. van Tey-		
W. Vink . . . » 1875. »	1		lingen, geb. de Buis-		
» 1876. »	1		son Becius	2 50	
Middelburg.			Mevr. douair. van Rei-		
Mej. C. J. G. Acker-			gersberg Versluys . .	3	
mans »	4		Dr. T. P. J. Sibmacher		
Mr. A. M. Becius . . . »	5		Zynen »	2	
Mr. J. P. van den Bilt.	1		Minnertsga.		
Jhr. Mr. S. Schuur-			A. S. Anema	1	
becque Boeye »	2 50		A. Oskamp »	1	
Mevr. Wed. Borsius . . . »	2 50		Momikendam.		
Mevr. Wed. de Bruyn-			Mevr. Sligcher-Hont-		
Boddaert »	2 50		tuin »	1 50	
Wijlen Mevr. Wed. de			P. L. Tierens »	2 50	
Bruijn-Lantsheer. . . . »	2 50		Moordrecht.		
Ds. B. H. Carp. »	2 50		Mevr. Wed. J. Drost Az. »	2 50	
Mevr. van Doorn-			G. A. van van Houwe-		
Snouck-Hurgronje . . . »	5		ninge Gz. »	2 50	
Jonkvr. A. W. v. Doorn.	2 50		Mevr. A. Kluit-Lotsy. »	2 50	
Mevr. Wed. van der			Dr. H. M. van Loon. »	2 50	
Feen-Ackermans »	2 50		Mej. C. M. van Loon. »	2 50	
Mevr. Wed. H. D.			Ds. J. W. G. van Maanen »	2 50	
von Brücken Fock-			W. Tom »	1	
Caland »	2 50		Nigtevecht.		
Mej. S. W. Snouck Hur-			Mevr. Tinholt »	1 50	
gronje »	5		Nijkerk.		
Ds. E. J. W. Koch »	1		H. H. van Ark »	1	
J. Koole »	1		Geb. Callenbach . . . »	5	
W. A. bar. van Lynden.	10		Ds. P. Deetman »	2 50	
Mevr. gravinne van			Transport.	f 2303 75	f 116 18
Lynden-v. d. Heim . . . »	5				
Ds. J. H. L. Rooze-					
meyer »	2				
Mr. E. P. Schorer »	1				
C. L. van Sorge »	2				
G. J. Sprenger »	2				
J. J. J. Sprenger »	2				
Transport.	f 2262 25	f 116 18			

DONATIËN EN CONTRIBUTIËN.

	Jaarlijks.	Voor eens.		Jaarlijks.	Voor eens.
Per Transport.	f 2303 75	f 116 18	Per Transport.	f 2361 75	f 116 18
G. van der Flier	» 5		Mevr. Wed. P. W.		
Mej. J. M. v. d. Flier. » 3			Hylarides » 2 50		
Ds. J. J. Gobius du Sart » 1 50			Mevr. Wed. W. Tysma. » 2 50		
Mevr. J. Mouw, geb. Prins » 5			N. N. » 1		
A. Prins Gz. » 1			A. R. te A. » 1		
J. J. Schussler. » 2 50			T. de J. te A. » 2		
J. J. Vis » 50					
Mej. Wed. Vis—te Winkel » 1			Oud-Loosdrecht.		
Nijmegen.			D. Voogt » 1		
Ds. J. Attema » 1			Oudewater.		
Bahlmann » 5			M. Crommelin » 2 50		
Ds. J. Sickens Boelens. » 1			Oude-Wetering.		
Mevr. douair. J. J. L. van der Bruggen. » 5			P. van Greuningen. » 2 50		
Jkvr. bar. M. C. F. Mackay » 5			A. W. E. Gunning » 3		
Mevr. Wed. Scholl van Egmond » 1			Ds. J. Knottenbelt » 1		
Ds. F. W. Smits Pz. » 2 50			Overveen.		
Oosterbeek.			J. J. de Waal Malefyt. » 2 50		
Mej. Betz » 5			Princenhage.		
Mevr. Le Bret » 1			G. van der Hout » 1		
Kneppelhout. » 5			Putten op de Veluwe.		
Oosterbierum.			Bar. T. van Aylva van Pallandt van Vanenburg » 10		
Ds. H. v. Broekhuizen. » 1			Z. F. C. Diemont » 3		
Oosthem.			D. C. Horseling » 1		
Mej. Wed. M. Cnossen. » 2 50			Jonkvr. M. A. J. van Lynden » 2 50		
P. E. van der Gaast. » 1			Ds. J. A. Ruys » 1		
Ds. J. H. Guldenarm. » 2 50			Transport.	f 2397 75	f 120 18
Transport.	f 2361 75	f 116 18			

DONATIËN EN CONTRIBUTIËN.

	Jaarlijks.	Voo eens.		Jaarlijks.	Voor eens.
Per Transport.	f 2397 75	f 120 18	Per Transport.	f 2437 25	f 121 18
Renkum.			Rotterdam.		
Mej. Clausing »	1		Mej. van Assendelft-de		
Mr. Geukama Bakker »	2		Voogd »	2	
Ds. B. Mossel »	1		Dr. W. Astro »	1	
J. A. Ploem »	2		Mej. Geerling-Nobels »	2 50	
Mr. G. W. Graaf van			Mej. M. A. Hoffmann »	5	
Rechteren v Appel-			Mevr. Wed. Labou-		
tern »	5		chere »	5	
Jhr F. J. C. Schimmel-			Ds. L. Schouten Hz. »	5	
penninck »	5		N. van der Straal »	10	
L. S. »	2 50		Ds. H. L. Vinke »	2	
H. Wentz. »	1				
Rhedersteeg.			Rijswijk.		
A. J. G. Admiraal »	2		Mevr. van Halteren »	2 50	
Mevr. Basting-Catten-			Sappemeer.		
busch »	2		P. J. Hermans »	5	
Rhenen.			Mevr. G. T. Wilder-		
Dr. P. Boodt »	1 50		vanck-Buning »	5	
Ds. J. Ph. Hattink »	1		Sassenheim.		
Mevrouw Leccius-de			S. H. Binkes »	1	
Ridder »	2 50		Scheveningen.		
R. van Lent »	1		Ds. J. C. de Vijver »	5	
A. M. E. C. Oftenoord »	1 50		Schiedam.		
Dr. P. N. Pikaar »	1 50		Ds. H. W. Creutzberg »	2	
Mevr. Wed. P. H.			Ds. M. A. Gooszen »	1	
Roghair »	1		S. C. Knappert »	2 50	
Jhr. E. H. F. A. Schim-			Mej. A. Loopuyt »	2 50	
melpenninck v. Hei-			C. Makkers »	2 50	
merstein »	2 50		K. A. Poortman »	5	
P. Schut »	1				
Mej. N. N. »		1			
Ritthem.					
Ds. G. C. Boomer »	2 50				
Transport.	f 2437 25	f 121 18	Transport.	f 2503 75	f 121 18

DONATIËN EN CONTRIBUTIËN.

	Jaarlijks.	Voor eens.		Jaarlijks.	Voor eens.
Per Transport.	f 2503 75	f 121 18	Per Transport.	f 2551 75	f 121 18
Mej. E. Schieveen	» 3		H. S. van Gunst	» 1	
J. Vrijland	» 2		Mej. Wed. H. Hagen.	» 1	
Schoonhoven.			Ds. E. A. G. van		
G. van Ewijk	» 2 50		Hoogenhuyze	» 2 50	
D. H. Greup.	» 1		S. Tromp Meesters	» 4	
A. Graves Kooiman Jz.	» 1		K. Schurink	» 1	
Mej. Wed. J. Kooi-			H. Spijkervet	» 2	
man A.Gz.	» 1		G. van Urk	» 1	
Groeneveld v. d. Kop.	» 1		J. Voerman Sr.	» 1	
J. P. Niekerk	» 1		Surhuizum.		
P. Santman	» 1		Ds. J. de Jong.	» 1	
Vrijdag	» 1		Tubbergen.		
W. K.	» 2 50		Ds. R. Hattink	» 2	
Slochteren.			Twello.		
Mr. A. J. van der Hoop			Mevr. A. Lambrecht-		
van Slochteren	» 5		Lijsen.	» 1	
Ds. H. A. Leenmans Jr.	» 3		Ubbergen.		
F. L. Posthumus Meyjes	» 2 50		Mevr. Bisdom	» 4	
Sluis.			Jvr. v. d. Brugghe.	» 4	
Mevr. Hennequin	» 2		Usselo.		
T. J. Jansen	» 2 50		Ds. H. Romeny	» 1 50	
Smilde.			Utrecht.		
Mej. Wed. G. van der			Mej. C. Aeyelts	» 5	
Flier	» 5		Mevr. douair. de Beau-		
Spankeren.			fort	» 5	
Ds. Berns voor B. K.	» 10		Mevr. bar. douair. van		
Steenwijk.			Boetzelaer van Dub-		
R. de Boer Rz.	» 1		beldam	» 15	
Transport.	f 2551 75	f 121 18	Transport.	f 2603 75	f 121 18

DONATIËN EN CONTRIBUTIËN.

	Jaarlijks.	Voor eens.		Jaarlijks.	Voor eens.
Per Transport.	f2603 75	f 121 18	Per Transport.	f2732 75	f 121 18
A. van Beeck Calkoen	» 2 50		lansberg.	» 2 50	
Mr. W. J. van Beeck			H. J. A. van Son.	» 5	
Calkoen	» 5		Jonkvr. Swellengrebel	» 4	
Freules van Breugel	» 5		Mej. E. Templeman		
Mevr. Wed. de Bock-			van der Hoeven	» 5	
van Bell	» 2 50		Ds. J. H. Tersteeg	» 2 50	
Mej. Em. Le Clercq	» 2		Jhr. Mr. W. van Tey-		
Ds. A. H. Duval Slot-			lingen van Camerik	» 5	
houwer	» 1		Mevr. Wed. C. Schout		
Jonkvr. van Ewyck			Velthuys	» 2 50	
van de Bildt	» 6		J. M. Vermeys.	» 2	
Mr. A. R. Falck	» 3		Mevr. douair. v. Weede-		
Mr. S. J. van Geuns	» 5		d'Yvoy	» 5	
Mevr. Wed. D. Gilde-			Mej. N. P.	» 2 50	
meester	» 2 50				
Mevr. Wed. H. ter Haar	» 15		Veenendaal.		
Jonkhr. C. J. v. d. Haer	» 2 50		G. G. Marti-		
Mevr. Wed. Havelaar	» 3		nus prof 1875.	» 1	
A. W. F. van der			P. Roodhuy-		
Hegge Spies	» 2 50		zen » 1875.	» 1	
Mr. E. Huydecoper			Mej. Wed. D. S.		
van Nigtevecht	» 5		v. Schuppen » 1875.	» 1	
Dr. P. J. Idenburg	» 5		B. Bomas		» 1
Mevr. Jalink	» 2		C. Brinkhuis		» 1
Ds. Looyen	» 1 50		H. van Broekhuizen		» 1
Jonkvr. L. M. Luden	» 10		Ds. Brummelkamp		» 2 50
Jonkvr. N. Luden	» 10		Dk. van Woudenberg		» 1
Ds. W. F. Merens	» 2				
Mej. de M.	» 3		Velp.		
Mej. Molière	» 10		Mr. Bijleveld van		
Jonkvr. C. J. C. van			Serooskerke	» 5	
der Muelen	» 5		Mevr. Havelaar-van		
F. E. van Popta	» 1		Teylingen	» 6	
Dr. A. H. Raabe	» 2		Mevr. Heldring-Fa-		
Mevr. Wed. H. J.			bricius	» 10	
Royaards	» 5		Jonkvr. v. Hogendorp	» 5	
Mr. H. Royaards van			Ds. J. A. Kan	» 5	
Scherpenzeel	» 10		Jonkvr. van Teijlingen	» 3	
Baron U. Thoe Schwartz-			Ds. C. J. Wijnaendts	» 5	
zenberg & Hohen-					
Transport.	f2732 75	f 121 18	Transport.	f2810 75	f 127 68

DONATIËN EN CONTRIBUTIËN.

	Jaarlijks.	Voor eens.		Jaarlijks.	Voor eens.
Per Transport.	f 2810 75	f 127 68	Per Transport.	f 2856 75	f 130 18
Vianen.			Waddinxveen.		
P. Brouwer Bz. »	1		Ds. Luttenberg. »	2 50	
L. S. P. Dunper »	1		Ds. G. van der Pot. »	2 50	
Ds. F. C. P. W. Meijlink. »	1				
Ds. F. D. J. Moorrees. »	2		Wageningen.		
Vlaardingen.			J. van Beynum »	1	
Dr. E. H. v. Leeuwen. »	2		Mevr. Esehër-Pit »	4	
Vlissingen.			Ds. J. Gann Dunn »	5	
J. v. d. Beke Callenfels. »	2		K. van Ginkel »	1	
Mej. Wed. A. Borghstijn »	2		Mevr. v. Heuven-Kets. »	1	
Mej. C. J. H. Bouvin. »	2		Ds. J. Kooy »	1	
Jac. Dommissie Cz. »	2		D. J. de Kruijff »	1	
J. C. de Koster »	2		H. G. Verbeek »	3	
C. Mortier »	2		Warmond.		
J. C. Oekers »	1		G. van Duyker. »	2	
Ds. J. J. Richard Jr. »	2 50		Ds. N. Osti »	2	
E. G. J. Stuart »	2		Mevr. Wed. W. Tyken. »	2 50	
Mvr. Wed. J. Verdoorn. »	1		Warnsveld.		
P. G. de Vey Mestdagh »	2 50		J. K. van Baalen. »	5	
J. A. de Wolff. »	2		Mej. E. Bax »	1	
W. de Wolff »	2		Wassenaar.		
N. N. »		2 50	Mej. J. M. Leedegang. »	2 50	
Voorschoten.			G. van der Mark »	50	
J. M. van Kempen »	5		Ds. L. J. van Rhijn. »	2 50	
Vorden.			Weesp.		
Mevr. Brants- van			J. W. Heydanus »	5	
Löben Sels »	4		Wissekerke.		
Doctor Monnik »	5		C. de Smit »	2 50	
Transport.	f 2856 75	f 130 18	Transport.	f 2904 25	f 130 18

DONATIËN EN CONTRIBUTIËN.

	Jaarlijks.	Voor eens.		Jaarlijks.	Voor eens.
Per Transport.	f2904	25	f 130	18	
Woudrichem.					
Mevr. Colff »	1	50			
Woudsend.					
M. D. Eerdmans »	1				
Mej. T. Oppedijk »	1	50			
A. Risselada »	2				
H. O. van der Schuit »	1				
R. J. van der Stal »	1				
IJlst.					
H. E. Couperus »	1				
J. D. Glastra »		50			
Dr. J. J. Knap »	1				
M. van der Laan »	1				
Ds. P. E. Lugt »	1				
F. C. Meyer »		150			
J. W. Oppedijk »		150			
M. W. Oppedijk »		250			
W. M. Oppedijk »		2			
Mevr. Oppedijk-Tjeb- bes »		150			
Mevr. Wed. Ring- nalda-Fockens »		150			
Ypecolsga.					
E. R. Okma »		150			
Zaandam.					
T. Bon Cz »		5			
Zandvoort.					
J. H. Teekman »		1			
Transport.	f2934	75	f 130	18	
Zetten.					
Mej. J. J. Weyland »		5			
L. Z. »		10			
Zeyst					
Mevr. van Ewyck »		5			
J. Kuijtenbrouwer »		250			
Ds. Nahuys »		250			
Zierikzee.					
Jhr. J. Schuurbecque Boeye »		3			
Jhr. J. L. de Jonge »		5			
Jhr. W. M. H. de Jonge »		3			
W. Top Wz. »		1			
Zuiderhoek bij Naaldwijk.					
Van der Trappen »		5			
Zuidveen.					
S. Boverhof »		1			
Zutphen.					
Mej. van Bergen van der Grijp »		1			
Ds. B. Cuperus »		1			
Ds. P. Doedes »		3			
Ds. J. G. van Griet- huysen »		5			
Mevr. bar. van Heec- keren van Haersolte »		250			
J. H. Kiesouw »		2			
Transport.	f2992	25	f 130	18	

DONATIËN EN CONTRIBUTIËN.

	Jaarlijks.	Voor eens.		Jaarlijks.	Voor eens.
Per Transport.	f 2992 25	f 130 18	Per Transport.	f 3059 75	f 130 18
C. L. Kreyenbroek	» 2		Freules S.	» 4	
Baron Mackay	» 2 50		Mevr. S., geb. te S.	» 3	
Mevr. C. J. Mispelblom			Mevr. Wed. v. d. Vegte.	» 2	
Beyer	» 2 50		Ds. J. Vermeer Az.	» 1	
J. G. Rikse	» 1		Mevr. de V. v. S., geb.		
Mejn. van Löben Sels.	» 4		de V. v. S.	» 4	
Mevr. bar. douair. de			A. Woelderink	» 2 50	
Vos van Steenwijk	» 5		Mevr. W., geb. P.	» 3	
Mevr. Wed. C. J. Wol-			Mevr. W., geb. H.	» 1	
ters-Bisschop	» 3		Mej. C. W.	» 1	
G. H. van Zadelhoff.	» 2				
			Zwijndrecht.		
Zwartsluis.			H. Lietz	» 1 50	
H. Huisman Hz.	» 2		D. van Pelt	» 2	
H. Huisman Jz.	» 1		D. Vliegthart	» 5	
			L. Vliegthart	» 5	
Zwolle.					
J. J. Brandt	» 1		Diverse Contributiën		
P. Bruijn	» 5		en Giften.		
Mej. C., geb. D.	» 3		C. v. A. Asyliste	» 2 50	
Mevr. Doyer-v. Velsen			E. F. Asyliste	» 2	
Coster	» 2 50		L. H. dito. pro 1875/6.	» 5 40	
J. P. van Dijk	» 2		C. de K. Asyliste	» 2 50	
Mej. D.	» 1 50		E. V. door eene Asy-		
Ds. B. Fijnebuik	» 3		liste	» 4	
Mevr. Wed. F., geb. v. D.	» 3		Mej. v. E.		» 60
Mevr. v. H., geb. S.	» 2		N. N.		» 200
Mevr. v. H., geb. de V.			N. N. door Ds. P. van		
v. S.	» 2 50		der Goot.		» 5
H. A. Kluyvers	» 2		Collecte uit Koudum.		» 3
G. Louman	» 3		Eene Asyliste		50
J. B. ter Meulen	» 1		Eene dito		50
Mevr. van N. van E.,			A. P. door Ds. O. G.		
geb. van N.	» 3		Heldring.		» 25
Mevr. van N., geb. v. P.	» 3		Van den heer Naeff.		» 10
Mevr. v. N. v. E., geb. S.	» 3		In- en Uitwendige		
S. H. Serné	» 1		Zending te Voorst.		
Mej. Wed. Stegemann.	» 1		Wilp en Terwolde		» 25
Transport.	f 3059 75	f 130 18	Totaal.	f 3111 15	f 459 18

Bekening van Ontvangst en Uitgaaf van het Asyl Steenbeek,

Van 1 Juli 1875 tot 30 Juni 1876.

ONTVANGST.

Cassa. Saldo Credit op 10 Juni 1875.....	f 627 22
Donatiën en Contributiën.....	
Contributiën.....	f 459,18
Bus in het Gesticht.....	» 311,15
Entréegelden van Bestedelingen.....	» 3570 33
Kostgelden » Bestedelingen.....	» 153 65
Opbrengst van het Werk der Bestedelingen.....	» 550 —
Verdiensden met Naaien en Breien.....	» 3335 —
» Wassen.....	» 268,90
» Mattenmaken.....	f 129,45
» 11,15	» 11,15
Inkomsten van het goed Steenbeek.	
Opbrengst van Boomguarden, Moes- en Bouwgronden enz.....	f 916,73 1/2
Bijdragen van Diversen in de huur van de Directeurswoning.....	» 750,—
Verkochte Boekwerken.	
Opbrengst van het Jaarboekje » Magda- lena» 1876, 28ste jaargang.....	f 400,—
Af: nog voorhanden Exempl. op het Asyl Steenbeek.....	» 60,50
Intrest Rkening.	
Voor Intrest van belegde gelden.....	» 252 —
Legaten.	
Voor een Legaat van wijlen Jhr. Mr. G. W. F. Lyecklama à Nyeholt te Heeren- veel.....	f 500,—
Voor een Legaat van wijlen Johanna van Ee, Weduwe Cornelis van der Aaker, na aftrek van Successierechten en kosten	» 1292,19
	f 12896 12 1/2

UITGAAF.

Gebouwen. Vertimmering en Onderhoud.....	f 1867 27 1/2
Boerdery Moes- en Bouwgronden.....	» 1041 55
Huishouding.	
Voeding.....	f 3470,34
Lichtstoffen.....	» 206,89 1/2
Brandstoffen.....	» 746,13
Bewassing.....	» 202,28
Werkgereedschap en Diver- sen.....	» 194,15 1/2
Mobiliair. Aankoop en Vernieuwing.....	» 4819 80
Kleding. Bed- en Linnengoed en persoonlijke benoo- digdheden der Bestedelingen.....	» 153 18
Ziekenzaal. Geneesheer en Medicijnen.....	» 1949 92
Kosten van onderscheiden aard:	
Gemeente-, Polder- en Grondlasten, As- surantiën enz.....	f 442,45
Drukloonen, Kosten van Inkasseeering enz. »	426,11 1/2
Vrachten, Reiskosten en Briefportien.....	» 354,07
Boeken, Papier en Schrijfbehoeften.....	» 157,36
Administratiekosten enz.....	» 1713,50
Bijzondere uitgaven bij en na het vertrek der Bestedelingen.....	» 81,—
Cassa voor het Saldo.....	» 3204 49 1/2
Het Saldo der Commissie te 's Hage f 850,75 } pro Idem Groningen » 02,65 } memoria	» 242 07 1/2
	f 12896 12 1/2

ASYL STEENBEEK, den 30 Juni 1876.

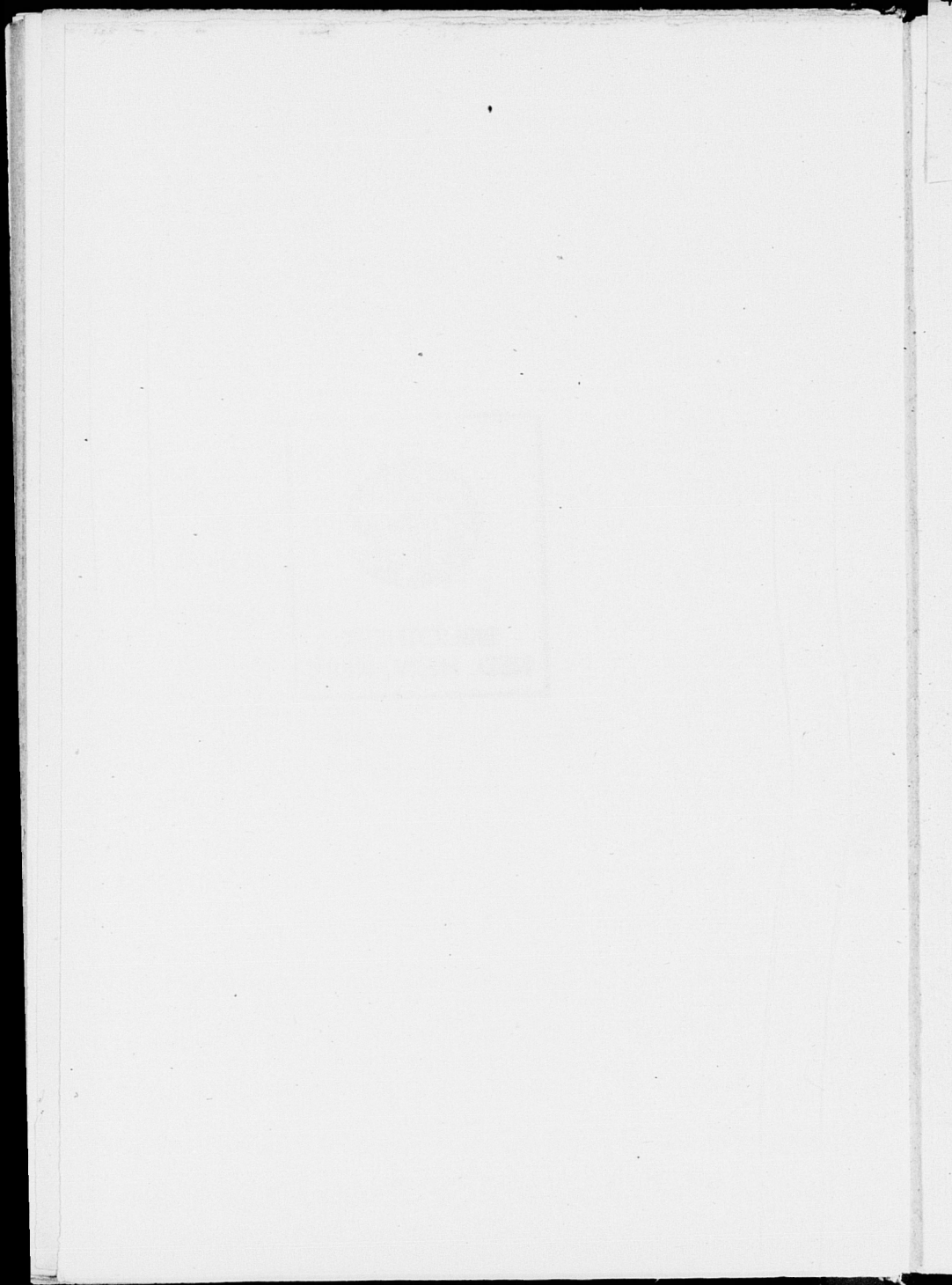
P. Vouë, Directrice.

C. P. van Eeghen, Thesaurier.

93/217

BIBLIOTHEEK
NED. HERV. KERK

BIBLIOTHEEK
NED. HERV. KERK

